

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**OCHRANA OBYVATEL V PŘÍPADĚ VZNIKU
MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI SPOJENÉ S ÚNIKEM
NEBEZPEČNÉ CHEMICKÉ LÁTKY NA ÚZEMÍ
MĚSTA HOLEŠOV**

Autor práce: Martin Schlehr, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Ing. Libor Líbal

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2025

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Martin Schlehr, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Ochrana obyvatel v případě vzniku mimořádné události spojené s únikem nebezpečné chemické látky na území města Holešov

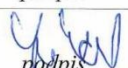
Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Protection of Residents in the Event of a Major Emergency Involving the Leakage of a Hazardous Chemical Substance in the Area of the Town of Holešov

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Libor Líbal

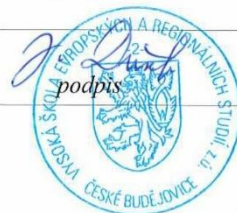
Datum zadání bakalářské práce: prosinec 2024

Cílem bakalářské práce je zvýšit úroveň ochrany obyvatel města Holešov před riziky spojenými s únikem nebezpečných chemických látek prostřednictvím návrhu konkrétních opatření vycházejících z posouzení připravenosti města, integrovaného záchranného systému a informovanosti obyvatel.

Student: Martin Schlehr, DiS.	7.12.2024 datum	 podpis
Vedoucí práce: Ing. Libor Líbal	7.12.2024 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	12.12.2024 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	11.12.2024 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	20.1.2025 datum	 podpis



Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. Liboru Líbalovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

SCHLEHR, M. *Ochrana obyvatel v případě vzniku mimořádné události spojené s únikem nebezpečné chemické látky na území města Holešov : bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2025. 83 s. Vedoucí bakalářské práce: Ing. Libor Líbal.

Klíčová slova: ochrana obyvatelstva, chemická havárie, krizové řízení, Holešov, integrovaný záchranný systém, připravenost obyvatelstva, dotazníkové šetření

Bakalářská práce se zabývá problematikou ochrany obyvatelstva při vzniku mimořádné události spojené s únikem nebezpečné chemické látky, a to na příkladu města Holešov. Cílem práce bylo zhodnotit úroveň připravenosti obyvatel a krizových složek na takovou situaci, analyzovat místní rizika a navrhnout opatření ke zvýšení bezpečnosti a informovanosti veřejnosti.

Teoretická část práce se věnuje základním pojmům, legislativnímu rámci krizového řízení, činnosti složek integrovaného záchranného systému a významu psychologické a komunikační připravenosti. Praktická část se zaměřuje na analýzu rizik v lokalitě Holešov a výsledky dotazníkového šetření mezi místními obyvateli, které odhalilo nedostatečnou informovanost veřejnosti o postupech v případě chemické havárie.

Na základě zjištěných skutečností byla navržena konkrétní opatření, která mohou zlepšit připravenost obyvatelstva, zvýšit efektivitu krizové komunikace a posílit odolnost města vůči mimořádným událostem.

ABSTRACT

SCHLEHR, M. *Protection of Residents in the Event of a Major Emergency Involving the Leakage of a Hazardous Chemical Substance in the Area of the Town of Holešov: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2025. 83 pages. Supervisor: Ing Libor Líbal.

Key words: civil protection, chemical accident, crisis management, Holešov, Integrated Rescue System, population preparedness, questionnaire survey

This bachelor thesis deals with the issue of civil protection in the event of a major emergency involving the leakage of a hazardous chemical substance, using the area of the town of Holešov as a case study. The aim of the thesis was to assess the level of preparedness of the local population and emergency services for such a situation, to analyze regional risks, and to propose measures to improve public safety and awareness.

The theoretical part focuses on basic terminology, the legal framework of crisis management, the functioning of the Integrated Rescue System, and the importance of psychological and communication readiness. The practical part presents a risk analysis of the town of Holešov and the results of a questionnaire survey conducted among its residents, which revealed insufficient public awareness regarding correct procedures during a chemical emergency.

Based on the findings, specific measures were proposed to improve population preparedness, increase the effectiveness of crisis communication, and strengthen the town's resilience to emergency situations.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	11
2 Vymezení základních pojmů.....	12
3 Charakteristika nebezpečných chemických látek.....	15
3.1 Právní rámec chemických látek a směsí.....	16
4 Legislativa a krizové řízení	18
4.1 Klíčové zákony a předpisy	18
4.2 Havarijní a krizové plánování	19
4.3 Úloha samosprávy a státní správy.....	21
4.4 Zóny havarijního plánování	22
4.5 Ochrana obyvatelstva při úniku nebezpečných chemických látek.....	23
4.5.1 Evakuace a ukrytí.....	28
4.5.2 První pomoc a dekontaminace	28
4.6 Role složek IZS při chemické havárii	29
4.6.1 Úlohy základních složek IZS	30
4.6.2 Záchrané a likvidační práce (ZLP).....	31
4.7 Krizové štáby a jejich činnost při chemické havárii	32
4.7.1 Krizový štáb ORP Holešov	32
4.7.2 Organizační struktura a členění krizového štábu	33
4.7.3 Úkoly a pravomoci krizového štábu	34
4.7.4 Jednání a svolávání krizového štábu.....	35
4.7.5 Vnitřní organizace a podpora činností krizového štábu.....	36
4.8 Zapojení veřejnosti a cvičení obyvatelstva	37
5 Další aspekty ochrany obyvatelstva	41
5.1 Psychologické aspekty mimořádných událostí	41
5.2 Krizová komunikace a role samosprávy	41
5.3 Mezinárodní zkušenosti s chemickými haváriemi	42
5.4 Významné světové chemické havárie a poučení pro ČR.....	42
5.4.1 Poučení pro Českou republiku	43
6 Analýza rizik ve městě Holešov.....	44
6.1 Charakteristika města Holešov.....	45
6.2 Nebezpečné chemické látky vyskytující se na území města Holešov.....	47
6.2.1 Čpavek (amoniak).....	47
6.2.2 Chlor.....	48
6.3 Rizikové objekty a trasy přepravy.....	48
6.4 Možné scénáře chemické havárie.....	49
6.5 Aktuální stav připravenosti města Holešov.....	49

7	Závěr teoretické části	50
8	Výzkumné šetření mezi obyvateli města Holešov	51
8.1	Cíl a význam výzkumného šetření	51
8.2	Struktura dotazníku	51
9	Vyhodnocení dotazníku	52
9.1	Výsledky jednotlivých otázek	53
9.2	Soulad výsledků dotazníku s krizovým plánem ORP	70
10	Návrhy opatření.....	71
	Závěr	73
	Seznam použitých zdrojů	75
	Seznam zkratk	78
	Seznam tabulek a grafů	79
	Přílohy	81

Úvod

Ochrana obyvatelstva před následky mimořádných událostí představuje jednu ze základních funkcí státu v oblasti zajištění vnitřní bezpečnosti a krizového řízení. V podmínkách současné společnosti, která je charakterizována vysokou mírou technologické vyspělosti a rozsáhlou infrastrukturou, se ochrana obyvatelstva stává komplexní výzvou, vyžadující jak institucionální připravenost, tak aktivní zapojení jednotlivců a komunit.

Mezi nejzávažnější typy mimořádných událostí, které mohou mít přímý dopad na zdraví a životy obyvatel, patří havárie spojené s únikem nebezpečných chemických látek. Tyto události mohou nastat v důsledku technologické poruchy, lidského selhání nebo přírodní katastrofy a často probíhají velmi rychle a nepředvídatelně. Jejich důsledky mohou být vážné jak pro veřejné zdraví, tak pro životní prostředí i ekonomiku postiženého území.

Význam ochrany obyvatelstva při chemických haváriích narůstá i vzhledem k rozšiřujícímu se chemickému průmyslu, rostoucím objemům přepravovaných nebezpečných látek a lokalizaci rizikových provozů v blízkosti obydlených oblastí. V tomto kontextu je důležitá nejen technická prevence a legislativní regulace, ale také důsledná příprava obyvatelstva na situace, kdy dojde k úniku nebezpečné látky. Informovanost, schopnost rychlé reakce a znalost základních pravidel ochrany tak mohou významně ovlivnit míru dopadů mimořádné události.

Česká republika disponuje relativně uceleným systémem krizového řízení a ochrany obyvatelstva, jehož součástí je také Integrovaný záchranný systém (IZS), systém varování a vyrozumění či havarijní a krizové plány na úrovni státu, krajů i obcí. Přesto se v praxi ukazuje, že některé oblasti zůstávají nedostatečně pokryty – zejména pokud jde o praktickou připravenost občanů nebo aktuálnost krizových dokumentů na lokální úrovni. Mnohé obce s rozšířenou působností se nacházejí v blízkosti podniků, které nakládají s chemickými látkami, přičemž povědomí veřejnosti o možných rizicích a správných postupech bývá nízké.

Významným aspektem ochrany obyvatelstva je také schopnost samosprávy a státní správy efektivně komunikovat v krizových situacích a poskytovat obyvatelům srozumitelné a včasné informace. Psychologická stránka mimořádných událostí, včetně

zvládání stresu, paniky a nejistoty, se rovněž ukazuje jako klíčová pro úspěšné zvládnutí krizových situací.

Město Holešov se nachází ve Zlínském kraji a svým charakterem a rozmístěním průmyslových podniků patří mezi lokality, které mohou být v případě chemické havárie výrazně ohroženy. Právě proto je vhodným příkladem pro analýzu připravenosti na události spojené s únikem nebezpečných chemických látek. Zjištění v této oblasti mohou přispět k identifikaci slabých míst v krizovém plánování, ke zvýšení informovanosti obyvatelstva a ke zlepšení ochranných opatření v praxi.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem bakalářské práce je zvýšit úroveň ochrany obyvatel města Holešov před riziky spojenými s únikem nebezpečných chemických látek prostřednictvím návrhu konkrétních opatření, která vycházejí z posouzení připravenosti města, činnosti složek integrovaného záchranného systému a informovanosti obyvatel.

Práce je členěna do teoretické a praktické části.

Teoretická část se zaměřuje na vysvětlení základních pojmů v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení, přibližuje charakteristiku nebezpečných chemických látek, legislativní rámec krizového řízení v České republice a úlohu složek integrovaného záchranného systému. Zohledňuje rovněž aspekty krizové komunikace a psychologické zvládání mimořádných událostí.

Praktická část se soustředí na analýzu rizik v lokalitě města Holešov, identifikaci možných hrozeb, a na výzkumné šetření provedené mezi obyvateli města. Výsledky dotazníkového šetření slouží jako východisko pro návrh konkrétních doporučení, která mohou přispět ke zvýšení připravenosti obyvatelstva a zefektivnění ochranných opatření.

Při zpracování bakalářské práce je využita analýza odborné literatury, právních předpisů a metodických dokumentů Ministerstva vnitra ČR. Dále je aplikována metoda deskripce, komparace a analýzy dat získaných z dotazníkového šetření. Výsledky jsou zpracovány pomocí deskriptivní statistiky a prezentovány formou přehledných grafů.

2 Vymezení základních pojmů

Pro lepší pochopení problematiky ochrany obyvatelstva při úniku nebezpečných chemických látek je nezbytné vymezit základní pojmy, které tvoří teoretický základ pro pochopení navazujících kapitol.

Mimořádná událost

Mimořádná událost je událost, která ohrožuje životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžaduje zásah složek integrovaného záchranného systému. Typicky se jedná o požáry, dopravní nehody, úniky nebezpečných látek, povodně nebo pandemie. Mimořádné události lze ve většině případů zvládnout prostřednictvím standardních opatření a sil záchranného systému bez nutnosti vyhlášení krizového stavu.¹

Krizová situace

Krizová situace je stav, který vzniká v důsledku mimořádné události, avšak jeho rozsah, dopad nebo neovladatelnost přesahuje možnosti běžného řešení. Vyžaduje proto vyhlášení krizového stavu (např. stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu, válečný stav) a aktivaci zvláštních pravomocí orgánů krizového řízení.²

Hrozba

Hrozba představuje potenciální nebezpečí, které v konkrétním čase a prostoru může vést k ohrožení života, zdraví, majetku, životního prostředí nebo dalších hodnot.³ Jde o stav, kdy určité jevy, události nebo procesy svou intenzitou a charakterem mohou způsobit škody, a to jak přirozeného, tak technologického či sociálního původu.⁴

Riziko

Riziko vyjadřuje kombinaci pravděpodobnosti, že určitý jev, událost, proces nebo činnost nastane, a závažnosti jeho možných následků.⁵ Zahrnuje dvě klíčové složky, a to

¹ ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2000 [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>

² ČESKO. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2000 [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>

³ ŠENOVSÝ, M., ADAMEC, V. a HANUŠKA, Z. *Integrovaný záchranný systém*. 2. vyd. Ostrava: SPBÍ, 2007, s. 37.

⁴ HRUŠKA, Jiří. *Rizika a hrozby. Pojmy* [online]. 2020 [cit. 2020-11-26]. Dostupné z: <https://www.jh.cz/filemanager/files/132161.pdf>

⁵ PROCHÁZKOVÁ, D., BUMBA, J., SLUKA, V. a ŠESTÁK, B. *Nebezpečné chemické látky a chemické přípravky a průmyslové nehody*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2008. ISBN 978-80-7251-275-1, s. 21.

míru neurčitosti (pravděpodobnost vzniku) a velikost nebezpečí (možné škody na zdraví, majetku, životním prostředí apod.). Riziko nelze vždy jednoznačně časově nebo místně určit, protože hrozby se mohou projevit náhle a neočekávaně. Přesto je možné rizika analyzovat, modelovat jejich průběh a připravit preventivní opatření. Riziko je tedy nástrojem předběžné analýzy a plánování – používá se při zvažování situací, které dosud nenastaly, ale jejichž vznik nelze vyloučit.⁶

Chemická havárie

Chemická havárie je typ mimořádné události, při které dojde k úniku nebezpečné chemické látky do okolního prostředí. Taková událost může ohrozit zdraví lidí, způsobit škody na majetku nebo poškodit životní prostředí. Chemické havárie jsou specifické tím, že mohou mít rychlý průběh a vyžadují okamžitou reakci složek IZS.⁷

Ochrana obyvatelstva

Ochrana obyvatelstva je soubor opatření, která mají za cíl minimalizovat dopady mimořádných událostí na zdraví, životy a majetek lidí. Zahrnuje varování a vyrozumění obyvatel, evakuaci, ukrytí, poskytnutí první pomoci, dekontaminaci a další činnosti, které zajišťují bezpečnost a přežití obyvatelstva.⁸

Evakuace

Evakuace je organizovaný a řízený přesun osob z ohroženého prostoru do předem stanoveného bezpečného prostoru. Provádí se v případě, že hrozí bezprostřední ohrožení života nebo zdraví osob, například při úniku toxických látek nebo jiné mimořádné události. Evakuaci řídí orgány krizového řízení ve spolupráci se složkami IZS a je upravena v krizových a havarijních plánech.⁹

⁶ HRUŠKA, Jiří. *Rizika a hrozby. Pojmy* [online]. 2020 [cit. 2020-11-26]. Dostupné z: <https://www.jh.cz/filemanager/files/132161.pdf>

⁷ Městská část Praha 8. *Chemické a technologické havárie* [online]. [cit. 2020-11-26]. Dostupné z: <https://m.praha8.cz/chemicke-a-technologicke-havarie.html>

⁸ VILÁŠEK, J., FIALA, M. a VONDRÁŠEK, D. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2023, s. 12.

⁹ RICHTER, R. *Slovník pojmů krizového řízení*. Praha: Ministerstvo vnitra – GŘ HZS ČR, 2018. ISBN 978-80-87544-91-4, s. 21.

Ukrytí obyvatelstva

Ukrytí je jedním ze základních opatření ochrany obyvatelstva, které spočívá v pobytu osob v improvizovaných nebo stálých úkrytech. Účelem je ochránit osoby před účinky škodlivin z vnějšího prostředí, zejména v případech, kdy evakuace není možná nebo vhodná. Ukrytí bývá efektivní při krátkodobém působení nebezpečných látek.¹⁰

Dekontaminace

Dekontaminace je proces odstraňování nebezpečných látek z povrchu těla, oděvu, techniky nebo prostředí. Cílem je zabránit dalšímu šíření škodlivin a minimalizovat zdravotní rizika. Dekontaminace se provádí mechanicky (oplachem), chemicky (neutralizací) nebo kombinací obou metod. Při chemických haváriích bývá organizována složkami HZS a ZZS přímo na místě zásahu.¹⁰ Ochrana obyvatelstva je soubor opatření, která mají za cíl minimalizovat dopady mimořádných událostí na zdraví, životy a majetek lidí. Zahrnuje varování a vyrozumění obyvatel, evakuaci, ukrytí, poskytnutí první pomoci, dekontaminaci a další činnosti, které zajišťují bezpečnost a přežití obyvatelstva.¹¹

¹⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030* [online]. Praha, 2013. [cit. 2025-05-19]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/koncepce-ochrany-obyvatelstva-do-roku-2020-s-vyhledem-do-roku-2030-pdf.aspx>

¹¹ HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR. *Dekontaminace nebezpečných chemických látek* [online]. [cit. 2025-05-19]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/8-l-l-ml-17-dekontaminace-nebezpecnych-chemickych-latek-pdf.aspx>

3 Charakteristika nebezpečných chemických látek

Tato kapitola se zaměřuje na nebezpečné chemické látky z hlediska jejich klasifikace, vlastností, způsobu přepravy a označování. Seznámení s těmito aspekty je nezbytné pro pochopení rizik spojených s chemickými haváriemi a pro účinnou ochranu obyvatelstva.

Třídění nebezpečných chemických látek

Nebezpečné chemické látky se dělí podle své povahy a účinku na několik základních kategorií. Mezi hlavní třídy patří:

- výbušné látky
- hořlavé látky
- oxidující látky
- toxické látky
- žíravé látky
- látky nebezpečné pro životní prostředí

Třídění je stanoveno evropskou legislativou – tzv. CLP nařízením (podrobněji viz kapitola 3.5).¹²

Fyzikálně-chemické vlastnosti

Fyzikálně-chemické vlastnosti látek (např. skupenství, bod varu, hustota, rozpustnost) určují chování látky v prostředí a její možný vliv na zdraví a bezpečnost. Například těkavé látky mohou rychle kontaminovat vzduch, zatímco těžké plyny se drží při zemi, což má dopad na volbu úkrytu a evakuace.

Označování a piktogramy nebezpečnosti

Chemické látky musí být označeny podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 (CLP). Označení obsahuje:

- název látky,
- signální slovo („nebezpečí“ nebo „varování“),
- výstražné symboly (piktogramy),

¹² NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 1272/2008, o klasifikaci, označování a balení látek a směsí.

- standardizované věty o rizicích a bezpečnostních opatřeních (H a P věty).¹³

Používané piktogramy zahrnují např. lebku (toxické látky), plamen (hořlaviny), nebo výkřik v siluetě (karcinogeny). Legislativní rámec a podrobné klasifikační zásady jsou dále rozvedeny v kapitole 3.5.¹⁴

Přeprava nebezpečných chemických látek

Přeprava chemických látek je upravena mezinárodní dohodou ADR. Látky musí být přepravovány v označených obalech a vozidlech, které jsou vybaveny bezpečnostními prvky (např. havarijní karta, výstražné značky). Dopravci i příjemci mají povinnost dodržovat specifické postupy při nakládání a vykládání látek, a při vzniku mimořádné události je třeba okamžitě informovat složky IZS.¹⁵

Pro usnadnění identifikace přepravovaných nebezpečných látek byl přijat systém značení založený na bezpečnostních značkách (výstražné symboly ve tvaru diamantu) a na kódovém označení. Horní číslo na oranžové tabuli (Kemlerův kód) označuje typ nebezpečnosti (např. hořlavost, toxicitu), dolní číslo (UN-kód) jednoznačně identifikuje konkrétní látku. Tyto tabule jsou umístěny na přední a zadní části vozidla nebo po jeho stranách. Mají rozměry 30 × 40 cm a jsou reflexní, aby byly viditelné i za zhoršených podmínek.^{16,17}

3.1 Právní rámec chemických látek a směsí

Právní rámec pro nakládání s chemickými látkami a směsmi je v Evropské unii upraven prostřednictvím takzvané chemické politiky. Klíčovým předpisem je Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 (CLP), které vychází z Globálně harmonizovaného systému (GHS) a zavádí jednotný přístup ke klasifikaci, označování

¹³ KOLEKTIV AUTORŮ. *Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skriptá*. Praha: Ministerstvo vnitra – GŘ HZS ČR, 2015. ISBN 978-80-86466-62-0, s. 77.

¹⁴ EVROPSKÁ AGENTURA PRO CHEMICKÉ LÁTKY (ECHA). *Výstražné symboly CLP* [online]. [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://echa.europa.eu/cs/regulations/clp/clp-pictograms>

¹⁵ KOLEKTIV AUTORŮ. *Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skriptá*. Praha: Ministerstvo vnitra – GŘ HZS ČR, 2015. ISBN 978-80-86466-62-0, s. 78.

¹⁶ GUARD7 s.r.o. *Značení vozidel při přepravě nebezpečných věcí – ADR* [online]. [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://www.guard7.cz/znaceni-vozidel-adr/>

¹⁷ ČAPOUN, T. *Chemické havárie*. Praha: MV – GŘ HZS ČR, 2009, s. 69.

a balení chemikálií v členských státech EU.¹⁸ Pravidla klasifikace a označování podle CLP byla podrobněji uvedena v kapitolách 3.1 a 3.3.¹⁹

Na národní úrovni je problematika upravena zákonem č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích, známým jako chemický zákon. Tento zákon stanovuje povinnosti výrobců, dovozců a distributorů, a to zejména v oblasti označování, zpracování bezpečnostních listů a oznamovací povinnosti vůči státním orgánům. Podle chemického zákona se chemická látka chápe jako prvek nebo sloučenina v přírodním stavu nebo získaná výrobním postupem, případně obsahující příměsi nezbytné pro zachování její stability. Chemická směs je potom směs nebo roztok tvořený dvěma či více látkami. Látky a směsi, které vykazují určité škodlivé vlastnosti a mohou představovat riziko pro lidské zdraví nebo životní prostředí, jsou označovány jako nebezpečné. Mezi takové vlastnosti patří například toxicita, hořlavost, výbušnost, žíravost, karcinogenita nebo mutagenita. Tyto charakteristiky byly uvedeny v kontextu klasifikace v kapitole 3.1.²⁰

¹⁸ LACINA, P., MIKA, O. J. a ŠEBKOVÁ, K. *Nebezpečné chemické látky a směsi*. Brno: Masarykova univerzita, RECETOX, 2013, s. 41.

¹⁹ EVROPSKÁ UNIE. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ze dne 16. prosince 2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí (CLP) [online]. Úřední věstník EU, L 353, 31.12.2008. [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32008R1272>

²⁰ ČESKO. Zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů (chemický zákon) [online]. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011, částka 127. [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-350>

4 Legislativa a krizové řízení

Tato kapitola se zaměřuje na institucionální a právní rámec krizového řízení v České republice, který upravuje postupy při mimořádných událostech, včetně chemických havárií. Obsahuje přehled klíčových zákonů, nástrojů krizového plánování a úlohu jednotlivých institucí, zejména složek integrovaného záchranného systému (IZS).

Cílem krizového řízení je zajistit připravenost na řešení krizových situací, které vznikají na základě mimořádných událostí a jejichž zvládnutí vyžaduje vyhlášení jednoho z krizových stavů podle ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky – stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. Efektivní krizové řízení zahrnuje preventivní opatření, včasnou reakci na krizové situace a následnou obnovu postižených oblastí.²¹

Legislativa týkající se krizového řízení je rozdělena do několika základních oblastí, přičemž klíčovou roli hrají krizové zákony, normy týkající se integrovaného záchranného systému, ochrany veřejného zdraví a prevence závažných havárií. Podrobnosti k jednotlivým zákonům jsou uvedeny v kapitole 4.1.

4.1 Klíčové zákony a předpisy

Ochranu obyvatelstva v souvislosti s mimořádnými událostmi, včetně úniku nebezpečných chemických látek, upravuje řada zákonů, vyhlášek a prováděcích předpisů. Tyto právní normy stanovují povinnosti veřejné správy, složek integrovaného záchranného systému (IZS) i právnických a fyzických osob.

a) Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému (IZS)

Tento zákon definuje složení, organizaci a pravomoci IZS, který zahrnuje Hasičský záchranný sbor, Policii České republiky, Zdravotnickou záchrannou službu a další subjekty odpovědné za zvládání krizových situací.²²

b) Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení (krizový zákon)

²¹ ČESKO. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 1998 [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>

²² ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2000 [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>

Upravuje opatření přijatá v případě krizových stavů, jako je nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav, a definuje pravomoci krizových orgánů.²³

- c) Zákon č. 110/1998 Sb., Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky
Stanovuje ústavní rámec bezpečnosti státu a definuje krizové stavy, které lze vyhlásit při ohrožení jeho svrchovanosti nebo územní celistvosti.²⁴
- d) Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví
Vymezuje opatření k ochraně zdraví obyvatel v krizových situacích, jako jsou chemické havárie, epidemie nebo kontaminace prostředí.²⁵
- e) Zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií
Stanovuje povinnosti provozovatelů zařízení s nebezpečnými látkami s cílem minimalizovat rizika vzniku závažných havárií a omezit jejich následky.²⁶

Kromě výše uvedených zákonů existuje také řada prováděcích vyhlášek a nařízení vlády, které upřesňují konkrétní opatření pro řešení krizových situací. Mezi nejvýznamnější patří vyhláška č. 328/2001 Sb., která stanovuje organizaci a řízení integrovaného záchranného systému, jeho vnitřní spolupráci a zásady přípravy na mimořádné události. Tyto právní předpisy společně vytvářejí funkční rámec krizového řízení, nezbytný pro ochranu obyvatelstva při úniku nebezpečných chemických látek.²⁷

4.2 Havarijní a krizové plánování

Havarijní a krizové plánování tvoří základní nástroj připravenosti na mimořádné události, zejména chemické havárie, průmyslové havárie, požáry nebo povodně. Vyhláška č. 328/2001 Sb. vymezuje havarijní plány jako součást dokumentace integrovaného záchranného systému, spolu s dalšími nástroji, jako jsou poplachové plány,

²³ ČESKO. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2000 [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>

²⁴ ČESKO. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 1998 [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>

²⁵ ČESKO. Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví, 2000 [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-258>

²⁶ ČESKO. Zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2015 [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-224>

²⁷ ČESKO. Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2001 [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-328>

typové činnosti složek IZS nebo dohody o poskytnutí pomoci.²⁸ Plány jsou vytvářeny na různých úrovních veřejné správy a ve spolupráci s provozovateli rizikových zařízení. Rozlišujeme několik typů plánů podle rozsahu a územní či věcné působnosti.

Havarijní plán je dokumentem sloužícím pro praktickou reakci na mimořádnou událost. Obsahuje identifikaci možných rizik a scénářů, přehled dostupných sil a prostředků, organizační zajištění zásahů, způsob varování obyvatelstva a návrhy ochranných opatření.²⁹

Na úrovni krajů je zpracováván **havarijní plán kraje**, který je sestavován krajským úřadem a schvalován hejtmanem. Tento plán zahrnuje identifikaci rizik v rámci celého území kraje, plán operačního řízení složek IZS, přehled dostupných sil a prostředků, a konkrétní plánované činnosti všech zúčastněných subjektů. Slouží jako rámec pro zajištění koordinace mezi jednotlivými aktéry.³⁰ Provozovatelé objektů, ve kterých se vyskytují nebezpečné chemické látky nad stanovené limity, jsou povinni zpracovat **vnitřní havarijní plán**.³¹ Ten se zaměřuje na opatření uvnitř provozovny, především na ochranu pracovníků, minimalizaci dopadů a zajištění technologické bezpečnosti.³²

Naopak **vnější havarijní plán** zpracovává krajský úřad ve spolupráci s Hasičským záchranným sborem a dotčenými obcemi. Tento plán řeší organizaci záchranných a likvidačních prací mimo provozovnu, tedy zejména varování obyvatelstva, evakuaci, ukrytí, dekontaminaci a další opatření na ochranu veřejnosti.³³

Vedle havarijních plánů existují také krizové plány, které slouží k řešení krizových situací vyžadujících vyhlášení krizového stavu. Tyto plány se zpracovávají na

²⁸ ČESKO. Vyhláška č. 380/2002 Sb., kterou se stanoví zásady přípravy a provádění úkolů ochrany obyvatelstva [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2002 [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-380>

²⁹ ČESKO. Vyhláška č. 380/2002 Sb., kterou se stanoví zásady přípravy a provádění úkolů ochrany obyvatelstva [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2002 [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-380>

³⁰ HZS ČR. Havarijní plánování [online]. [cit. 2025-05-19]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/havarijni-planovani.aspx>

³¹ BARTLOVÁ, I. a PEŠÁK, M. *Analýza nebezpečí a prevence průmyslových havárií II: analýza rizik a připravenost na průmyslové havárie*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2003. ISBN 80-86634-30-2, s. 22

³² ČESKO. Zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2015 [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-224>

³³ ZEMAN, M. a MIKA, O. J. *Integrovaný záchranný systém*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta chemická, 2007. ISBN 978-80-214-3448-6, s. 25.

úrovni státu, krajů i obcí s rozšířenou působností (ORP). Obsahují scénáře krizového vývoje, krizové opatření, organizační strukturu krizového štábu a způsob informování veřejnosti. Významnou roli při jejich sestavování hrají bezpečnostní rady obcí a krajů.³⁴

4.3 Úloha samosprávy a státní správy

Při řešení chemických havárií a dalších mimořádných událostí sehrávají významnou roli jak orgány státní správy, tak územní samosprávy. Jejich úkoly a kompetence jsou přesně vymezeny právními předpisy, zejména zákonem č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, a zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému.³⁵

Starosta obce je klíčovou osobou odpovědnou za řízení opatření na místní úrovni, která může v případě bezprostředního ohrožení zdraví nebo života obyvatel vyhlásit stav nebezpečí a nařídít evakuaci, ukrytí obyvatel nebo další opatření.³⁶ Obec s rozšířenou působností (např. město Holešov) má navíc povinnost vést krizový plán obce a zajišťovat připravenost subjektů na svém území.

Hejtman kraje plní klíčovou koordinační roli při rozsáhlejších mimořádných událostech. Může vyhlásit stav nebezpečí pro území celého kraje nebo jeho část a aktivuje krizový štáb kraje, který řídí činnost složek integrovaného záchranného systému (IZS) v souladu s krajským krizovým plánem.³⁷

Na centrální úrovni zajišťuje koordinaci Ministerstvo vnitra ČR, které je ústředním orgánem pro krizové řízení, a Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, které odpovídá za integrovaný záchranný systém, odbornou metodiku zásahů a řízení specializovaných jednotek.³⁸

³⁴ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Metodika tvorby havarijních a krizových plánů* [online]. Praha: MV ČR, 2020 [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/metodika-tvorby-havarijnich-a-krizovych-planu-pdf.aspx>

³⁵ ČESKO. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2000 [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>

³⁶ ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2000 [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>

³⁷ ČESKO. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2000 [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>

³⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČR. Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek – krizové řízení (Modul E). Praha: MV-GR HZS ČR, 2019, s. 19. Dostupné z: https://www.institutpraha.cz/obj/files/8/sys_media_5698.pdf

Veškeré tyto orgány se podílejí na tzv. krizovém managementu, tedy souboru činností vedoucích k prevenci, zvládnání a obnově po krizových situacích. Klíčovým prvkem je spolupráce mezi jednotlivými úrovněmi veřejné správy a jejich připravenost k efektivnímu zásahu.

Efektivní řízení mimořádných situací je podmíněno nejen existencí právního rámce, ale zejména připraveností orgánů veřejné moci a kvalitou zpracovaných krizových plánů.³⁹

4.4 Zóny havarijního plánování

Zóny havarijního plánování představují územně vymezené oblasti, ve kterých se uplatňují specifická opatření na ochranu obyvatelstva, životního prostředí a majetku v případě závažné havárie. Vymezují se především v okolí podniků, kde se nakládá s nebezpečnými chemickými látkami, které mohou v případě úniku ohrozit širší okolí. Stanovení těchto zón je podloženo analýzou rizik a závisí zejména na následujících faktorech:

- pravděpodobnosti úniku nebezpečné látky,
- možném dosahu kontaminace podle typu látky a klimatických podmínek,
- potenciálních dopadech na obyvatelstvo, infrastrukturu a životní prostředí.⁴⁰

Zóny se člení na:

- **vnitřní zónu** (uvnitř areálu provozovatele),
- **vnější havarijní zónu** (okolí podniku, kde hrozí ohrožení obyvatelstva).

Podle zákona č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií⁴¹ má provozovatel zařízení povinnost zpracovat návrh vymezení těchto zón a aktualizovat jej podle změn technologie nebo množství nebezpečných látek v souladu s přístupy krizového řízení podle Ministerstva vnitra ČR.

Součástí havarijního plánování v těchto zónách je rovněž:

- vymezení ohrožených objektů,

³⁹ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek – krizové řízení (Modul E)*. Praha: MV-GŘ HZS ČR, 2019, s. 18. Dostupné z: https://www.institutpraha.cz/obj/files/8/sys_media_5698.pdf

⁴⁰ ČESKO. Vyhláška č. 226/2015 Sb., o zásadách pro vymezení zóny havarijního plánování [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2015 [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-226>

⁴¹ ČESKO. Zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2015 [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-224>

- způsob varování a vyrozumění obyvatelstva,
- evakuační trasy a pokyny k ochraně obyvatel,
- spolupráce s místními orgány samosprávy a IZS.⁴²

Zajištění aktuálnosti těchto zón, včetně jejich testování a ověřování v praxi, je klíčovým prvkem účinného krizového řízení.⁴³

4.5 Ochrana obyvatelstva při úniku nebezpečných chemických látek

Únik nebezpečných chemických látek představuje závažnou mimořádnou událost, která může mít okamžité i dlouhodobé dopady na zdraví obyvatel, životní prostředí i infrastrukturu. Ochrana obyvatelstva v těchto situacích je jedním z hlavních úkolů krizového řízení a vyžaduje promyšlená a koordinovaná opatření na všech úrovních veřejné správy.

Cílem ochranných opatření je minimalizace rizik spojených s expozicí toxickým látkám a zajištění bezpečnosti ohrožené populace. Mezi základní pilíře této ochrany patří včasné varování a vyrozumění, efektivní evakuace nebo ukrytí obyvatelstva a zajištění první pomoci a dekontaminace zasažených osob. Tato opatření vycházejí z legislativního rámce integrovaného záchranného systému a krizových plánů jednotlivých obcí s rozšířenou působností.⁴⁴

Následující podkapitoly se věnují jednotlivým nástrojům ochrany obyvatelstva při úniku nebezpečných chemických látek a přibližují jejich praktickou realizaci v podmínkách České republiky.

Jednotný systém varování a vyrozumění

Efektivní varovný systém představuje jeden z klíčových nástrojů ochrany obyvatelstva při mimořádných událostech, včetně úniku nebezpečných chemických látek.

⁴² SMETANA, M. a KRATOCHVÍLOVÁ, D. *Havarijní plánování: varování, evakuace, poplachové plány, povodňové plány*. Brno: Computer Press, 2010. 166 s. ISBN 978-80-251-2989-0. s. 68.

⁴³ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Krizové řízení* [online]. Praha: MV ČR, 2024 [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/clanek/krizove-řízení-72.aspx>

⁴⁴ Česko. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů [online]. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2000 [cit. 2025-05-23]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>

Jeho hlavním cílem je včasné a srozumitelné informování obyvatelstva o hrozícím nebo již nastalém nebezpečí, a to prostřednictvím technických a organizačních opatření.⁴⁵

V České republice je varování realizováno zejména pomocí elektronických a rotačních sirén, které doplňuje hlasová tísňová informace, případně mobilní aplikace, místní rozhlas nebo vysílání veřejnoprávních médií.



Obrázek 1: Elektronická siréna⁴⁶

⁴⁵ HZS ČR. Jednotný systém varování a vyrozumění [online]. 2017 [cit. 2025-05-23]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/varovani-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>

⁴⁶ HZS ČR. Varování obyvatelstva [online]. [cit. 2025-05-23]. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/varovani-obyvatelstva-603225.aspx>



Obrázek 2: Rotační siréna⁴⁷



Obrázek 3: Místní informační systém⁴⁸

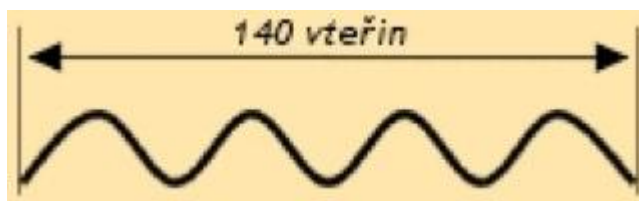
Tyto koncové prvky varování jsou součástí tzv. Jednotného systému varování a vyzoomění (JSVV), který provozuje Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR.

⁴⁷ HZS ČR. *Sirény* [online]. [cit. 2025-05-23]. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/sireny.aspx>

⁴⁸ HZS ČR. *Varování obyvatelstva* [online]. [cit. 2025-05-23]. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/varovani-obyvatelstva-603225.aspx>

Mezi používané signály patří:

„Všeobecná výstraha“ – je základní varovný signál určený pro upozornění obyvatelstva na vzniklou nebo hrozící mimořádnou událost. Siréna vydává kolísavý tón po dobu 140 sekund, přičemž tento zvukový signál může být opakován až třikrát s přestávkami přibližně tři minut. Jeho hlavním účelem je upozornit na nebezpečí a přimět obyvatele k okamžitému přesunu do bezpečí a vyhledání doplňujících informací o situaci. Moderní typy elektronických sirén, které umožňují přenos hlasových zpráv, automaticky po kolísavém tónu přehrají stručné hlasové oznámení charakterizující hrozbu – například výstrahu typu „chemická havárie“. Následné informace o konkrétní situaci, opatřeních a dalším postupu se k obyvatelstvu šíří prostřednictvím veřejnoprávních médií, obecního rozhlasu, mobilních aplikací, vozidel IZS nebo jiných dostupných kanálů.⁴⁹



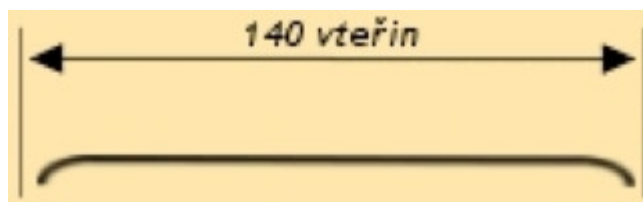
Obrázek 4: Všeobecná výstraha⁵⁰

„Zkouška sirén“ – Pravidelná akustická zkouška sirén slouží k ověření jejich technické funkčnosti a připravenosti na skutečné nasazení. V České republice se tato zkouška provádí každý první středu v měsíci ve 12:00 hodin, a to formou nepřerušovaného tónu sirény v délce 140 sekund. V případě, že tento termín připadá na státní svátek, nebo pokud se na území kraje v dané době odehrává závažná mimořádná událost, může Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR rozhodnout o jejím dočasném zrušení. Pokud je během zkoušky zjištěna závada na konkrétní siréně, je nutné tuto skutečnost nahlásit na příslušný obecní úřad, který následně zajišťuje spolupráci s HZS příslušného kraje k odstranění závady a zajištění provozuschopnosti zařízení.⁵¹

⁴⁹ HZS ČR. *Varování obyvatelstva v České republice* [online]. 2017 [cit. 2025-05-23]. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/varovani-obyvatelstva-603225.aspx>

⁵⁰ SDH Újezd nad Lesy. *Prevence – varovné signály* [online]. [cit. 2025-05-23]. Dostupné z: <https://www.sdhujezdnadlesy.cz/prevence.html>

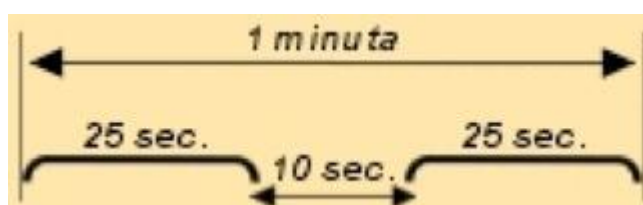
⁵¹ HZS ČR. *Varování obyvatelstva v České republice* [online]. 2017 [cit. 2025-05-23]. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/varovani-obyvatelstva-603225.aspx>



Obrázek 5: Zkouška sirén⁵²

„Požární poplach“ – Vedle signálů „Všeobecná výstraha“ a „Zkouška sirén“ se v České republice využívá také signál „Požární poplach“, který má specifické využití v rámci jednotného systému varování a vyrozumění. Tento signál má podobu jednorázového přerušovaného tónu o délce 60 sekund.

Jeho účelem je svolání jednotek požární ochrany k zásahu, nikoliv varování civilního obyvatelstva. U moderních elektronických sirén je tento tón navíc doprovázen akustickým vzorem, který imituje zvuk výkřiku „hoří“ – tedy známé „HÓ-ŘÍ, HÓ-ŘÍ“. Tento specifický signál je tak určen výhradně hasičům a členům jednotek IZS.



Obrázek 6: Požární poplach⁵³

Po zaznění varovného signálu následuje hlasová informace, která obyvatelstvu sděluje konkrétní instrukce k ochraně života a zdraví – například pokyn k evakuaci, ukrytí, uzavření oken a ventilace nebo použití improvizovaných ochranných prostředků.

S využitím moderních technologií je dnes možné cíleně informovat ohrožené oblasti prostřednictvím systému Cell Broadcast, mobilních aplikací (například Mobilní rozhlas nebo Záchranka) či SMS zpráv. Tyto digitální nástroje představují významný doplněk tradičního varovného systému a zvyšují jeho celkovou účinnost.⁵⁴

⁵² SDH Újezd nad Lesy. *Prevence – varovné signály* [online]. [cit. 2025-05-23]. Dostupné z: <https://www.sdhujezdnadlesy.cz/prevence.html>

⁵³ SDH Újezd nad Lesy. *Prevence – varovné signály* [online]. [cit. 2025-05-23]. Dostupné z: <https://www.sdhujezdnadlesy.cz/prevence.html>

⁵⁴ HZS ČR. *Varování obyvatelstva v České republice* [online]. 2017 [cit. 2025-05-23]. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/varovani-obyvatelstva-603225.aspx>

4.5.1 Evakuace a ukrytí

Evakuace a ukrytí představují základní opatření ochrany obyvatelstva v případě mimořádných událostí, jako je únik nebezpečných chemických látek. Evakuací se rozumí organizované přemístění osob z ohroženého prostoru do bezpečnější oblasti, a to za účelem ochrany zdraví a života.

K evakuaci dochází zejména tehdy, pokud nelze zajistit dostatečnou ochranu na místě, nebo hrozí rychlé zasažení obyvatelstva toxickými látkami. Evakuace může být částečná (vybrané objekty, ulice) nebo celková (např. celá obec), a probíhá podle předem připravených plánů krizového řízení.⁵⁵

Druhou variantou ochrany obyvatelstva je ukrytí, které je často účinnější při krátkodobém a náhlém zasažení oblasti. Ukrytí v budovách zabraňuje přímému kontaktu s nebezpečnými látkami, přičemž je doporučeno utěsnit okna, dveře, větrací otvory a vypnout klimatizaci či ventilaci.

Výběr mezi evakuací a ukrytím závisí na povaze a rozsahu mimořádné události, rychlosti jejího šíření a také na pokynech krizových orgánů a složek integrovaného záchranného systému. Klíčová je včasná informovanost obyvatelstva a předem připravené evakuační a úkrytové plány.⁵⁶

4.5.2 První pomoc a dekontaminace

Při zasažení nebezpečnou chemickou látkou je klíčové jednat rychle a efektivně. Prvním krokem je ukončení kontaktu s látkou, a to okamžitým opuštěním zasaženého prostoru nebo jeho odvětráním. Následuje odstranění kontaminovaného oblečení a opláchnutí zasažených částí těla čistou tekoucí vodou, přičemž se nedoporučuje používat mýdlo nebo chemické čisticí prostředky, které mohou s látkou reagovat.⁵⁷

Pokud dojde ke kontaktu chemikálie s očima, je nutné zahájit výplach čistou vodou po dobu alespoň 15 minut a zajistit co nejdříve lékařské ošetření. Při vdechnutí

⁵⁵ KROUPA, M. *Chování obyvatelstva v případě havárie s únikem nebezpečných chemických látek: příručka pro orgány státní správy, územní samosprávy, právnické osoby a podnikající fyzické osoby a obyvatelstvo*. Praha: Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2004. 46 s. ISBN 80-86640-23-X, s. 32.

⁵⁶ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů [online]. Zákony pro lidi. [cit. 2025-05-23]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>

⁵⁷ Zásady pro poskytování první pomoci při expozici chemickým látkám [online]. ROVS. [cit. 2025-05-23]. Dostupné z: <https://www.rovs.cz/download/prvni-pomoc-chemie.pdf>

chemické látky je třeba přemístit postiženého na čerstvý vzduch a sledovat jeho dýchání a vědomí. V případě požití chemikálie se nesmí vyvolávat zvracení, pokud to výslovně nedoporučí odborník.⁵⁸

Dekontaminace je proces odstranění škodlivé látky z povrchu těla, oděvu nebo vybavení. Může probíhat suchou metodou (např. mechanickým odstraněním látky, svlečením oděvu) nebo mokrou cestou (oplachem vodou, případně s použitím dekontaminačních prostředků). V případě hromadného postižení se dekontaminace provádí v určených zónách za dohledu složek integrovaného záchranného systému.⁵⁹

4.6 Role složek IZS při chemické havárii

Integrovaný záchranný systém (IZS) představuje základní prvek krizového řízení při mimořádných událostech, mezi něž patří i úniky nebezpečných chemických látek. Systém je tvořen třemi hlavními složkami – Hasičským záchranným sborem, Policií České republiky a Zdravotnickou záchrannou službou –, které při zásahu úzce spolupracují.

Jejich činnost se soustředí na okamžitou reakci na mimořádnou událost, ochranu obyvatelstva, omezení škod a následnou obnovu běžného života v postižené oblasti. Klíčovým předpokladem efektivního zásahu je koordinace jednotlivých složek IZS, vzájemná informovanost a připravenost všech účastníků, včetně veřejnosti a orgánů samosprávy.

Vedle těchto základních složek se do řešení situace zapojují také tzv. ostatní složky IZS. Patří mezi ně například obecní policie, hygienické stanice, odborné technické služby (např. energetici, vodohospodáři), zařízení civilní ochrany či humanitární organizace. Zapojení těchto subjektů se odvíjí od rozsahu a povahy události. Koordinace všech složek je zásadní pro zvládnutí havárie, ochranu obyvatelstva i obnovu normálního chodu života v postižené oblasti.⁶⁰

⁵⁸ KROUPA, M. *Chování obyvatelstva v případě havárie s únikem nebezpečných chemických látek: příručka pro orgány státní správy, územní samosprávy, právnické osoby a podnikající fyzické osoby a obyvatelstvo*. Praha: Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2004. 46 s. ISBN 80-86640-23-X, s. 21–22.

⁵⁹ HZS ČR. *Dekontaminace nebezpečných chemických látek* [online]. [cit. 2025-05-23]. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/soubor/8-l-l-ml-17-dekontaminace-nebezpecnych-chemickych-latek-pdf.aspx>

⁶⁰ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů [online]. Zákony pro lidi. [cit. 2025-05-23]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>

4.6.1 Úlohy základních složek IZS

V případě mimořádné události spojené s únikem nebezpečné chemické látky sehrávají klíčovou roli základní složky integrovaného záchranného systému (IZS). Jejich úkolem je koordinovaný zásah zaměřený na ochranu zdraví a života obyvatelstva, omezení šíření nebezpečných látek a minimalizaci negativních dopadů na životní prostředí.

Hasičský záchranný sbor (HZS) je hlavní zasahující složkou při chemických haváriích. Zajišťuje dekontaminaci osob, techniky a prostředí, provádí evakuaci obyvatel a nasazuje specializované prostředky určené k likvidaci následků spojených s výskytem nebezpečných chemických látek. Významnou úlohu má rovněž v oblasti přípravy, výcviku a plánování, a to jak pro profesionální jednotky, tak i pro veřejnost.⁶¹

Policie České republiky (PČR) odpovídá za udržení veřejného pořádku a bezpečnosti v zasažené oblasti. V praxi vymezuje a uzavírá nebezpečné zóny, řídí dopravu, zabraňuje vstupu nepovolaných osob a v případě potřeby se podílí na evakuaci obyvatelstva. Zároveň úzce spolupracuje s dalšími složkami integrovaného záchranného systému přímo na místě události. Veškerá opatření Policie České republiky vycházejí z typových plánů, která jsou rozpracovávána do vlastní krizové dokumentace jednotlivých útvarů Policie České republiky.⁶²

Zdravotnická záchranná služba (ZZS) podle zákona č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě, ZZS poskytuje přednemocniční neodkladnou péči, provádí třídění zraněných, poskytuje první pomoc a zajišťuje převoz pacientů do zdravotnických zařízení. V kontaminovaném prostředí spolupracuje na dekontaminaci s Hasičským záchranným sborem. Koordinace těchto základních složek je klíčová pro zvládnutí mimořádné události a minimalizaci dopadů na zdraví a bezpečnost obyvatelstva.⁶³

⁶¹ HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR. *Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skripta pro potřeby školení* [online]. Praha: HZS ČR, 2015 [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: https://www.krizport.cz/system/files/files/download/skripta-oob-a-kr_2015.pdf

⁶² Kučera, J. (2011). *Úloha Policie ČR v rámci IZS při řešení možného úniku NCHL* [Diplomová práce, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně]. DSpace UTB.

⁶³ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In: Sbíрка zákonů České republiky. Částka 132. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>
ČESKO. Vyhláška č. 240/2012 Sb., o rozsahu činnosti zdravotnické záchranné služby. In: Sbíрка zákonů České republiky. Částka 95. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-240>

4.6.2 Záchranné a likvidační práce (ZLP)

Záchranné a likvidační práce (ZLP) představují soubor činností, jejichž cílem je bezprostřední záchrana života, zdraví a majetku obyvatel, omezení škod na životním prostředí a obnova základních funkcí zasaženého území. V závislosti na jejich rozsahu probíhá řízení likvidace následků mimořádných událostí na taktické, operační a strategické úrovni. Tyto činnosti jsou realizovány především jednotkami Hasičského záchranného sboru České republiky (HZS ČR), které při zásahu úzce spolupracují s dalšími složkami integrovaného záchranného systému (IZS), jako jsou zdravotnická záchranná služba, Policie ČR nebo obecní úřady. Složky integrovaného záchranného systému (IZS) jsou při zásahu povinny řídit se pokyny velitele zásahu. Pokud však koordinaci záchranných a likvidačních prací přebírá starosta obce s rozšířenou působností, hejtman kraje (v případě hlavního města Prahy primátor), nebo Ministerstvo vnitra, postupují složky IZS podle jejich pokynů.⁶⁴

ZLP zahrnují celou škálu opatření od lokalizace a likvidace úniku nebezpečných chemických látek, přes evakuaci osob z ohrožené oblasti, až po dekontaminaci zasažených osob, poskytování první zdravotnické pomoci a technické zabezpečení prostoru po havárii. Nedílnou součástí těchto prací je také ochrana zasahujících jednotek a prevence dalšího šíření nebezpečných látek mimo ohnisko události. V případě kontaminovaného prostředí spolupracují pracovníci zdravotnické záchranné služby s hasiči na dekontaminaci pacientů ještě před jejich transportem do zdravotnického zařízení, aby se předešlo ohrožení zdravotnického personálu a šíření kontaminace do nemocnic.⁶⁵

Úspěšné provedení záchranných a likvidačních prací vyžaduje předem zpracované havarijní plány, které stanovují konkrétní postupy v závislosti na typu mimořádné události. V případě rozsáhlejšího zásahu dochází k aktivaci krizových štábů, které zajišťují koordinaci mezi jednotlivými složkami IZS a orgány krizového řízení.

⁶⁴ ŠENOVSKÝ, M., ADAMEC, V. a HANUŠKA, Z. *Integrovaný záchranný systém*. 2. vyd. Ostrava: SPBI, 2007, s. 59–60.

⁶⁵ ŠTĚTINA, J. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha: Grada, 2014, s. 262.

Cílem všech těchto opatření je co nejrychlejší stabilizace situace a obnovení normálního stavu života v postižené oblasti.⁶⁶

4.7 Krizové štáby a jejich činnost při chemické havárii

Krizové štáby jsou pracovním orgánem bezpečnostních rad na úrovni obcí, krajů a státu. Jsou svolávány v okamžiku vyhlášení krizového stavu, tedy při řešení krizových situací, jejichž rozsah přesahuje možnosti zvládnout mimořádnou událost standardními prostředky. Například únik nebezpečné chemické látky může být mimořádnou událostí, ale stává se krizovou situací až v případě, že dojde k vyhlášení krizového stavu.

Hlavní funkcí krizového štábu je koordinace všech složek zapojených do řešení události, řízení komunikace, operativní rozhodování a organizace opatření na ochranu obyvatelstva. Štáb tvoří zástupci samosprávy, složek IZS, odborníci na danou problematiku a pracovníci krizového řízení.⁶⁷ Při chemické havárii řeší především rozhodnutí o evakuaci, způsobu informování obyvatel, potřebě humanitární pomoci a zajištění nezbytného zásobování. Krizový štáb se schází operativně a jedná podle připraveného krizového plánu.⁶⁸

V rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností mají krizové štáby klíčovou roli při realizaci konkrétních opatření, stanovených krizovými plány. Příkladem může být Krizový štáb ORP Holešov, který má vypracován podrobný plán pro řešení krizových situací včetně chemických havárií.⁶⁹

4.7.1 Krizový štáb ORP Holešov

Krizový štáb obce s rozšířenou působností Holešov (KŠ ORP Holešov) představuje koordinační a výkonný orgán krizového řízení na úrovni správního obvodu. Jeho zřízení a činnost se řídí zákonem č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, zejména § 24b. Předsedou štábu je starosta ORP, který zároveň jmenuje členy štábu z řad odborníků, zástupců samosprávy a složek integrovaného záchranného systému.

⁶⁶ HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha: HZS ČR, 2018. [online]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/ochrana-cloveka-za-mu-pdf.aspx>

⁶⁷ SKALSKÁ, K., HANUŠKA, Z. a DUBSKÝ, M. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I*. Praha: MV – GŘ HZS ČR, 2010, s. 44.

⁶⁸ ČESKO. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 74. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>

⁶⁹ MĚSTSKÝ ÚŘAD HOLEŠOV. *Krizový plán ORP Holešov*. Interní dokument dostupný na vyžádání na Městském úřadě Holešov, odbor krizového řízení.

Hlavní úlohou krizového štábu je řídit činnosti v průběhu mimořádných a krizových situací. V případě chemické havárie štáb operativně rozhoduje o vyhlášení evakuace, nasazení dekontaminačních prostředků, aktivaci informačních kanálů pro varování obyvatelstva a koordinaci spolupráce mezi jednotlivými složkami IZS, úřady a dotčenými obcemi.

Organizační struktura krizového řízení v rámci ORP Holešov zahrnuje nejen samotný štáb, ale i napojení na krizový štáb Zlínského kraje, Ústřední krizový štáb a základní složky IZS – Hasičský záchranný sbor, Policii ČR, Zdravotnickou záchrannou službu a jednotky požární ochrany. Schéma těchto vazeb je součástí krizového plánu ORP Holešov a znázorňuje vzájemné vztahy a toky informací mezi jednotlivými subjekty.

KŠ ORP Holešov rovněž spolupracuje s právníckými a fyzickými osobami, zejména s podnikatelskými subjekty působícími na území ORP, které se mohou podílet na zajištění technického vybavení, dopravy, zásobování či dekontaminace.

Štáb jedná podle připraveného Jednacího řádu KŠ Holešov a jeho činnost je řízena a kontrolována v souladu s krizovým plánem, který je pravidelně aktualizován ve spolupráci s Hasičským záchranným sborem Zlínského kraje.⁷⁰

4.7.2 Organizační struktura a členění krizového štábu

Organizační struktura Krizového štábu města Holešova je určena v jeho Jednacím řádu a vychází z požadavků zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení. Štáb je tvořen zástupci samosprávy, pracovníky městského úřadu, složkami integrovaného záchranného systému (IZS) a dalšími odborníky dle potřeby.

Krizový štáb města Holešova je tvořen:

- členy Bezpečnostní rady města Holešova,
- členy stálé pracovní skupiny krizového štábu,
- a dalšími odborníky podle typu krizové situace.

⁷⁰ ČESKO. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), § 24b. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 74. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>; MĚSTSKÝ ÚŘAD HOLEŠOV. *Jednací řád Krizového štábu města Holešova*. Interní dokument, čl. 1–3. Schválen 14. ledna 2011 na zasedání Bezpečnostní rady města. Získáno z fotodokumentace krizového plánu ORP Holešov.

Bezpečnostní rada města Holešova je poradním orgánem starosty pro přípravu na krizové situace a zpravidla má osm členů. Jejími členy jsou starosta (předseda), místostarosta, tajemník městského úřadu, zástupci Policie ČR, Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje, a další představitelé klíčových institucí a odborů městského úřadu.

Stálá pracovní skupina krizového štábu (SPS) je výkonným pracovním útvarům štábu a zabezpečuje jeho činnost v běžném i krizovém režimu. Je složena z vedoucích odborů městského úřadu, tajemníka štábu a vedoucích směn. SPS je dále členěna na odborné sekce podle oblastí:

- komunikace a spojení,
- týlové zabezpečení,
- analýzy situace a plánování,
- nasazování sil a prostředků,
- ochrana obyvatelstva.

Zástupci základních složek IZS a odborní pracovníci se přizývají ke spolupráci podle charakteru řešené události. V krizovém štábu mohou působit také zástupci Technických služeb města Holešova a dalších organizací.

Jednací řád dále stanovuje roli tajemníka krizového štábu, který zajišťuje administrativní, koordinační a informační podporu činnosti štábu, a vedoucího směny stálé pracovní skupiny, jenž má na starosti organizaci práce v rámci konkrétního opatření.

Členění a složení krizového štábu umožňuje efektivní koordinaci v případě chemické havárie i dalších mimořádných událostí, které vyžadují spolupráci různorodých odborností a institucí.⁷¹

4.7.3 Úkoly a pravomoci krizového štábu

Krizový štáb města Holešova plní klíčové úkoly v oblasti řízení mimořádných a krizových situací. V souladu s jednacím řádem a krizovým plánem obce s rozšířenou působností (ORP) zabezpečuje koordinaci činností orgánů krizového řízení, složek integrovaného záchranného systému (IZS), správních úřadů a dalších subjektů působících na území města.

⁷¹ MĚSTSKÝ ÚŘAD HOLEŠOV. *Jednací řád Krizového štábu města Holešova*. Interní dokument, schválen 14. ledna 2011 na zasedání Bezpečnostní rady města. Získáno z fotodokumentace krizového plánu ORP Holešov.

Mezi hlavní úkoly krizového štábu patří:

- **Zabezpečení varování, evakuace a ukrytí obyvatelstva**, včetně poskytování informací o rozsahu ohrožení a přijatých opatřeních.
- **Řízení a koordinace záchranných a likvidačních prací** při vzniku mimořádné události nebo krizové situace.
- **Zajištění nouzového přežití obyvatelstva**, například ubytování, zásobování, zdravotní péče a další pomoc nezbytná pro zvládnutí situace.
- **Přijímání opatření k ochraně životního prostředí, majetku a infrastruktury** na území města.
- **Spolupráce s Hasičským záchranným sborem Zlínského kraje a dalšími složkami IZS** při řešení konkrétních mimořádných událostí, zejména chemických havárií.
- **Aktualizace a realizace krizových plánů**, včetně organizace cvičení a školení zaměřených na zvládání mimořádných událostí.

Krizový štáb dále:

- doporučuje starostovi vyhlásit stav nebezpečí nebo navrhnout vyšší krizový stav,
- navrhuje opatření na omezení provozu institucí, dopravy, zásobování apod.,
- připravuje informační podklady pro komunikaci s veřejností a médii.

V případě chemické havárie krizový štáb rozhoduje zejména o způsobu evakuace, rozsahu zasaženého území, nasazení dekontaminačních prostředků, zřízení ochranných zón a poskytování zdravotnické pomoci. V této situaci spolupracuje zejména s odbornými skupinami zaměřenými na toxikologii, technologii likvidace následků a ochranu obyvatelstva.⁷²

4.7.4 Jednání a svolávání krizového štábu

Jednání krizového štábu města Holešova probíhá v souladu s postupy stanovenými v jeho jednacím řádu. Svolání štábu zajišťuje předseda štábu, tj. starosta města Holešova, a to buď z vlastního rozhodnutí, nebo na základě informací a doporučení od složek integrovaného záchranného systému, krizového štábu Zlínského kraje, nebo jiných kompetentních orgánů.

⁷² MĚSTSKÝ ÚŘAD HOLEŠOV. *Jednací řád Krizového štábu města Holešova*. Interní dokument, čl. 4 a 5. Získáno z fotodokumentace krizového plánu ORP Holešov.

V případě bezprostřední hrozby nebo vzniku mimořádné události (například chemické havárie) může být krizový štáb svolán i prostřednictvím Krajského operačního a informačního střediska (KOPIS) Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje.

O svolání krizového štábu jsou jeho členové informováni telefonicky nebo jinými dostupnými prostředky (e-mail, SMS, služební spojení). Každý člen štábu je povinen bezodkladně potvrdit přijetí zprávy a dostavit se na místo jednání. Pokud se člen nemůže účastnit, informuje o tom předsedu štábu a zajistí za sebe kvalifikovanou náhradu.

Jednání krizového štábu probíhá podle následujících zásad:

- Jednání řídí předseda štábu nebo jím pověřená osoba.
- Z jednání se pořizuje písemný záznam, který obsahuje přijatá opatření, odpovědnosti a lhůty.
- V případě dlouhodobých nebo opakovaných událostí se ustanovují pracovní směny a zajišťuje se průběžná výměna informací mezi nimi.

Jednací řád také stanoví, že členové štábu jsou povinni udržovat pohotovost, být dostupní a připraveni k okamžitému nástupu v případě krizové situace. V případě chemické havárie, která vyžaduje rychlou koordinaci, může být krizový štáb aktivován i mimo pracovní dobu, přičemž zajišťuje komunikaci s veřejností, předává pokyny k evakuaci či ukrytí obyvatelstva a koordinuje nasazení odborných týmů.⁷³

4.7.5 Vnitřní organizace a podpora činností krizového štábu

Pro efektivní výkon činností krizového štábu jsou v rámci města Holešova zavedeny pravidla týkající se jednání stálé pracovní skupiny, nakládání s dokumentací, spolupráce s ostatními subjekty a provozního zabezpečení členů krizového štábu.

Jednání stálé pracovní skupiny (SPS) probíhá ve směnách a řídí jej vedoucí směny SPS. Činnost skupiny zahrnuje přípravu podkladů, návrh řešení a dokumentaci průběhu řešení krizové situace. Každá směna je organizována tak, aby byla zajištěna nepřetržitá dostupnost a kontinuita práce.

⁷³ MĚSTSKÝ ÚŘAD HOLEŠOV. *Jednací řád Krizového štábu města Holešova*. Interní dokument, čl. 6 a 7. Schválen 14. ledna 2011 na zasedání Bezpečnostní rady města. Získáno z fotodokumentace krizového plánu ORP Holešov.

Nakládání s dokumentací krizového štábu se řídí právními předpisy a vnitřními předpisy města. Dokumentace se zpracovává samostatně a je vedena odděleně od ostatní agendy městského úřadu. Zahrnuje jak interní písemnosti, tak i operativní záznamy z průběhu krizové situace.

Spolupráce krizového štábu probíhá s krajským krizovým štábem, složkami IZS, obcemi ve správním obvodu, technickými službami, správci kritické infrastruktury, ale i právníckými a fyzickými osobami. Využívají se standardizované formuláře hlášení a dokumentace v souladu s pokyny Ministerstva vnitra ČR.

Každý člen krizového štábu se při řešení krizové situace prokazuje průkazem člena štábu, který vydává starosta města. Tento průkaz opravňuje k přístupu na určená pracoviště a účasti na jednáních štábu.

Jednací řád stanovuje také povinnost pravidelně přezkoumávat aktuálnost dosažitelnosti členů štábu, jejich kontaktní údaje a připravenost k okamžitému výkonu funkce.⁷⁴

4.8 Zapojení veřejnosti a cvičení obyvatelstva

V rámci ORP Holešov je připravenost na chemické havárie systematicky řešena prostřednictvím typových plánů, které jsou součástí krizového plánu. Typový plán: Únik nebezpečné chemické látky ze stacionárního zařízení – stanovuje konkrétní opatření a odpovědnosti subjektů v jednotlivých fázích krizové situace, od prevence až po obnovu území.

Plán rozlišuje fáze bez příznaků, vznik krizové situace, pokračování a ukončení situace a následnou obnovu. Pro každou fázi jsou vymezeny odpovědné subjekty (např. HZS, Policie ČR, starostové ORP, krajský úřad), konkrétní činnosti (např. informování veřejnosti, zákaz pohybu osob, evakuace, dekontaminace) i navrhovaná opatření (např. varování obyvatel, nouzové přežití).

Veřejnost je v tomto plánu zohledněna jako klíčový prvek ochrany, a to zejména prostřednictvím varování, informování, evakuace a zajištění základních životních potřeb.

⁷⁴ MĚSTSKÝ ÚŘAD HOLEŠOV. *Jednací řád Krizového štábu města Holešova*. Interní dokument, čl. 8–12. Schválen 14. ledna 2011 na zasedání Bezpečnostní rady města. Získáno z fotodokumentace krizového plánu ORP Holešov.

Plán zároveň počítá s využitím technických prostředků IZS i místní samosprávy, a to včetně zapojení podniků a fyzických osob působících v území.

Tento dokument je důkazem, že ochrana obyvatelstva není pouze obecně deklarovaným cílem, ale je detailně zpracována a prakticky připravena pro konkrétní typ události v rámci správního obvodu ORP Holešov.⁷⁵

Význam informovanosti a školení veřejnosti

Zapojení veřejnosti je klíčovým prvkem připravenosti na mimořádné události. Informovaní občané jsou schopni lépe reagovat, předcházet panice a napomoci zvládnutí krizové situace. Školení probíhají formou přednášek, komunitních akcí, ve školách, v rámci zaměstnavatelů nebo formou mediálních kampaní. Veřejnost se tak seznamuje s principy sebeochrany, varování, evakuace a improvizované ochrany.

Cvičení jako nástroj připravenosti

Praktickým nástrojem ověření připravenosti institucí i jednotlivců jsou pravidelná cvičení. Tato cvičení mohou probíhat na úrovni škol, obcí, podniků i složek integrovaného záchranného systému. Potřebu realizovat taková cvičení, která simulují reálné scénáře a umožňují testování krizových plánů, stanovuje Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030.⁷⁶

Varování obyvatelstva v ORP Holešov

Varování obyvatelstva je zajištěno technickými a organizačními opatřeními, zejména pomocí systému jednotného varování a vyzoomění (JVV). Ten zahrnuje rotační a elektronické sirény, obecní rozhlas a informační systémy napojené na KOPIS HZS Zlínského kraje. Informace o typu nebezpečí jsou doprovázeny verbálními pokyny – např. při chemické havárii je vysíláno varování „*Chemická havárie, ohrožení únikem chemické látky. Sledujte vysílání...*“⁷⁷

⁷⁵ MĚSTSKÝ ÚŘAD HOLEŠOV. Krizový plán ORP Holešov – Typový plán: Únik nebezpečné chemické látky ze stacionárního zařízení. Interní dokument. Fotodokumentace.

⁷⁶ ČESKO. *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030*. Ministerstvo vnitra ČR, 2017. Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mv/strategie/koncepce-ochrany-obyvatelstva-do-roku-2025-s-vyhledem-do-roku-2030?typ=detail>

⁷⁷ MĚSTSKÝ ÚŘAD HOLEŠOV. Krizový plán ORP Holešov – Plán varování obyvatelstva. Interní dokument. Fotodokumentace.

Rozdělení odpovědnosti za varování obyvatelstva je stanoveno krizovou legislativou a přísluší především krajskému úřadu, obcím s rozšířenou působností a dalším určeným subjektům.⁷⁸

Evakuace obyvatelstva a její zajištění

Evakuace je plánována pro případy mimořádných událostí, kdy je nutné přemístit osoby, zvířata a majetek z ohrožených zón do bezpečí. Může probíhat samovolně (vlastními silami) nebo řízeně (organizovaně). Při organizované evakuaci je využívána síť smluvních dopravců, např. ČSAD BUS Uherské Hradiště nebo DSZO Zlín, stejně jako specializovaná technika HZS Zlínského kraje, včetně evakuačního autobusu a nákladního automobilu Tatra.

Zajištění evakuace zahrnuje bezpečnostní doprovod Policie ČR, zdravotnické zajištění, ubytování, stravování a distribuci zásob. Vše je řešeno podle evakuačního plánu, který tvoří součást krizového plánu ORP Holešov.⁷⁹

Ukrytí obyvatelstva

Ukrytí je další formou ochrany obyvatelstva, především při riziku kontaminace nebezpečnými látkami. Zajišťuje se buď ve stálých úkrytech civilní ochrany, nebo improvizovaně – ve stavbách s odpovídajícími konstrukčními vlastnostmi. Seznam stálých i improvizovaných úkrytů je evidován a aktualizován v rámci havarijního plánu ORP.⁸⁰

Příkladový scénář chemické havárie

Praktickým příkladem připravenosti na mimořádnou událost je typový plán „Únik nebezpečné chemické látky ze stacionárního zařízení“, který je součástí krizového plánu ORP Holešov. Plán specifikuje opatření pro jednotlivé fáze havárie – od prevence, přes vyhlášení stavu nebezpečí, až po evakuaci, dekontaminaci a obnovu území. Jasně definuje

⁷⁸ ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, § 10, § 15, § 16, § 24. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2000. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>

⁷⁹ MĚSTSKÝ ÚŘAD HOLEŠOV. Krizový plán ORP Holešov – Evakuace obyvatelstva. Interní dokument. Fotodokumentace.

⁸⁰ MĚSTSKÝ ÚŘAD HOLEŠOV. Krizový plán ORP Holešov – Ukrytí obyvatelstva. Interní dokument. Fotodokumentace.

odpovědnosti všech složek a opatření směřující k ochraně obyvatelstva, včetně informování veřejnosti, zajištění náhradního ubytování a následného sčítání škod.⁸¹

⁸¹ MĚSTSKÝ ÚŘAD HOLEŠOV. Krizový plán ORP Holešov – Typový plán: Únik nebezpečné chemické látky ze stacionárního zařízení. Interní dokument. Fotodokumentace.

5 Další aspekty ochrany obyvatelstva

Tato kapitola rozšiřuje pohled na problematiku ochrany obyvatelstva o související aspekty, které se významně podílejí na zvládání mimořádných událostí. Zohledňuje psychologickou připravenost obyvatelstva, význam komunikace ze strany samosprávy i inspiraci z mezinárodní praxe.

5.1 Psychologické aspekty mimořádných událostí

Při mimořádných událostech, jako jsou chemické havárie, často dochází k výrazným psychickým reakcím obyvatel. Mezi nejčastější projevy patří stres, panika, zmatenost nebo i odmítání evakuace. Psychická reakce může ovlivnit schopnost lidí správně reagovat na výstrahu či instrukce složek IZS. Z tohoto důvodu je důležité nejen informovat, ale také připravit obyvatelstvo psychologicky – např. prostřednictvím osvětových kampaní nebo krizového poradenství.⁸²

Z hlediska zasahujících složek je rovněž důležité, aby byli jejich členové vyškoleni v základní krizové komunikaci a zvládání lidí v šoku či pod tlakem. Psychická stabilita a klidný, srozumitelný přístup mohou výrazně snížit následky události a urychlit spolupráci s veřejností.⁸³

5.2 Krizová komunikace a role samosprávy

Úspěšné zvládnutí mimořádné události závisí mimo jiné na kvalitní krizové komunikaci. Cílem krizové komunikace je předat obyvatelstvu přesné, včasné a srozumitelné informace, které mu umožní přijmout vhodná opatření k vlastní ochraně. V případě chemické havárie hraje komunikace klíčovou roli při zajištění evakuace, průběžném informování o situaci a poskytování konkrétních pokynů.

Důležitým aktérem krizové komunikace je samospráva – zejména starosta obce s rozšířenou působností, který má v krizových situacích zákonné pravomoci a zodpovídá za informování obyvatel. Obce mohou využívat k předávání informací místní rozhlas,

⁸² STORCHOVÁ, Anna. *Zpracování výukového materiálu pro studující lékařských fakult pro výuku první pomoci v mimořádných a krizových situacích*. Diplomová práce. České vysoké učení technické v Praze, Fakulta biomedicínského inženýrství, 2020. Dostupné z: <https://dspace.cvut.cz/bitstream/handle/10467/91840/FBMI-DP-2020-Storchova-Anna-prace.pdf?isAllowed=y&sequence=-1>

⁸³ HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR. *Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skripta pro potřeby školení* [online]. Praha: HZS ČR, 2015 [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: https://www.krizport.cz/system/files/files/download/skripta-oob-a-kr_2015.pdf

webové stránky, SMS zprávy, obecní aplikace či sociální sítě. Dobře nastavený komunikační plán je základním prvkem připravenosti.⁸⁴

5.3 Mezinárodní zkušenosti s chemickými haváriemi

Zkušenosti z jiných zemí mohou sloužit jako inspirace pro zlepšení připravenosti a reakce na chemické havárie v České republice. Například v Německu je kladen důraz na zapojení veřejnosti do krizového plánování a pravidelná cvičení evakuace, včetně školních a podnikových programů. V Nizozemsku se osvědčil model spolupráce mezi obcemi, průmyslem a veřejností v rámci tzv. bezpečnostních regionů.

Za zmínku stojí také případové studie závažných chemických havárií: Bhopál (Indie, 1984), Seveso (Itálie, 1976) nebo požár v chemičce v Litvínově (ČR, 2015). Tyto události vedly k významnému posílení právní regulace i prevence v oblasti nakládání s nebezpečnými látkami.

5.4 Významné světové chemické havárie a poučení pro ČR

V dějinách moderního průmyslu došlo k několika mimořádně závažným chemickým haváriím, které významně ovlivnily podobu bezpečnostních opatření nejen v zemích, kde k nim došlo, ale i v mezinárodním měřítku. Mezi nejznámější patří katastrofy v Bhopálu, Sevesu a Toulouse. Tyto události poskytují důležité lekce pro systém krizového řízení v České republice.

Bhopál (Indie, 1984)

Jedna z nejtragičtějších průmyslových havárií vůbec se odehrála v indickém Bhopálu, kde z chemické továrny unikl vysoce toxický methylisokyanát. Plynná látka se rozšířila nad hustě obydlenou oblast a způsobila smrt tisíců lidí. Odhady se liší, ale podle některých zdrojů zemřelo přes 15 000 osob a více než půl milionu bylo zasaženo následky otravy. Příčinou bylo podcenění údržby zařízení, selhání bezpečnostních systémů a nedostatečná informovanost veřejnosti o riziku chemické havárie.⁸⁵

⁸⁴ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Krizová komunikace*. Praha: Hasičský záchranný sbor ČR, 2020. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/soubor/04-krizova-komunikace-rezim-kompatibility-pdf.aspx>

⁸⁵ Česká televize. Past pokroku: Smrtící mrak chemikálií zabil v Indii desetitisíce lidí a ubližuje dodnes [online]. 2020 [cit. 2025-05-23]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/veda/past-pokroku-smrtici-mrak-chemikalii-zabil-v-indii-desitky-tisic-lidi-a-ublizuje-dodnes-5065>

Seveso (Itálie, 1976)

V severoitalském Sevesu došlo k úniku dioxinu TCDD, který patří k nejtoxičtějším známým látkám. Únik měl vážné zdravotní i ekologické dopady. Místní obyvatelé byli evakuováni, tisíce zvířat bylo utraceno a oblast byla dekontaminována. Havárie vedla ke vzniku evropské směrnice SEVESO, která upravuje prevenci závažných havárií s nebezpečnými látkami.⁸⁶

Toulouse (Francie, 2001)

Výbuch v chemickém závodu AZF v Toulouse si vyžádal 31 mrtvých a více než 2 500 zraněných. Exploze měla sílu menšího zemětřesení a způsobila rozsáhlé škody v okolí. Vyšetřování odhalilo, že příčinou byla kombinace lidské chyby a nejasného skladování chemických látek. V důsledku události došlo ke zpřísnění bezpečnostních předpisů pro chemický průmysl v EU⁸⁷.

5.4.1 Poučení pro Českou republiku

Z těchto případů je zřejmé, že nejčastějšími příčinami chemických havárií jsou nedbalost, technické selhání a nedostatečná připravenost obyvatelstva. Pro české prostředí to znamená především:

- důraz na pravidelné revize bezpečnostních opatření v rizikových provozech,
- praktická cvičení evakuace a varování obyvatel,
- zapojení veřejnosti do plánování a komunikace rizik,
- dostatečné informování o únikových trasách a zásadách první pomoci.

Poučení z těchto havárií je cenné nejen pro tvorbu legislativy, ale také pro místní krizové řízení a prevenci v obcích, jako je Holešov.

⁸⁶ Arnika. Havárie v Sevesu a planetární meze znečištění [online]. 2021 [cit. 2025-05-23]. Dostupné z: <https://arnika.org/novinky/havarie-v-sevesu-a-planetarni-meze-znecisteni>

⁸⁷ Portál BOZP. Prevence nehod a havárií: Kapitola 4. Významné havárie [online]. [cit. 2025-05-23]. Dostupné z: https://www.portalbozp.cz/wp-content/uploads/2014/09/Prevence-nehod-a-havarii_2.dil_Kapitola-4.pdf

6 Analýza rizik ve městě Holešov

Tato kapitola se zaměřuje na identifikaci a vyhodnocení možných rizik spojených s výskytem mimořádné události způsobené únikem nebezpečné chemické látky na území města Holešov. Cílem je popsat specifika lokality, určit nejvýznamnější rizikové faktory a vymezit potenciální scénáře, které by mohly vést k ohrožení zdraví a života obyvatel.

V rámci krizového plánu ORP Holešov byla provedena analýza rizik, která rozděluje hrozby do tří kategorií: přijatelná rizika, podmíněně přijatelná rizika a nepřijatelná rizika. Mezi podmíněně přijatelná rizika (míra rizika 10–30) patří i mimořádné události spojené s únikem chemických látek, a to jak při přepravě, tak ze stacionárních provozů. Tato rizika jsou rozpracována v dokumentaci IZS a krajské krizové dokumentaci.

Z hlediska možných událostí v Holešově lze za zvláště rizikové považovat:

Úniky nebezpečných látek při silniční a železniční přepravě, které se mohou vyskytnout při průjezdu tranzitní dopravou (např. po silnicích I/438, II/490 a II/367). Tato rizika se týkají obcí Holešov, Jankovice, Rymice, Martinice, Miškovice a dalších.

Úniky NL ze stacionárních provozů: Podle krizového plánu se v oblasti nachází subjekty jako např. Nestlé Česko s.r.o. (chlor, amoniak), DL Plast s.r.o., KURARAY Europe, MOPAS a.s., VK-DRCMAN a další firmy manipulující s chemickými a hořlavými látkami. Tyto provozy představují reálné riziko pro okolí v případě havárie, např. při požáru nebo výbuchu.

Čerpací stanice PHM (např. BENZINA na Palackého ulici v Holešově) také představují riziko v případě úniku nebo vzniku požáru.

Značné riziko představuje i možné narušení dodávek pitné vody nebo znečištění podzemních vod, pokud by došlo k havárii v blízkosti zdrojů nebo úpraven.

Z hlediska celkového počtu rozpracovaných hrozeb je únik nebezpečných chemických látek považován za hrozbu s podmíněně přijatelným rizikem, což vyžaduje věnovat této oblasti dostatečnou pozornost v krizových plánech města i kraje.

Doporučuje se aktualizovat mapový podklad s vyznačenými evakuačními trasami, rizikovými objekty a informacemi pro širší veřejnost. Z analýzy vyplynulo, že občané

často nemají přístup k uceleným informacím o tom, kde se v jejich blízkosti nachází potenciální rizikové objekty.

Zvláštní pozornost je věnována rizikovým objektům a trasám přepravy, které mohou být zdrojem úniku nebezpečných látek. Součástí kapitoly je rovněž zhodnocení stavu připravenosti města na zvládání těchto událostí, včetně dostupnosti krizových plánů a spolupráce se složkami integrovaného záchranného systému.

V rámci posouzení připravenosti města Holešov byl analyzován také krizový plán obce s rozšířenou působností (ORP) Holešov, který představuje základní nástroj pro zvládání mimořádných událostí. V jeho části zaměřené na „Zdroje rizik a analýzu ohrožení“ jsou identifikována klíčová ohrožení, jako jsou povodně, pandemie, epizootie, živelní pohroma, narušení dodávek energií či pitné vody a další krizové scénáře.

Chemická havárie jako specifické riziko v souvislosti s únikem nebezpečných chemických látek však v obsahu plánu není uvedena samostatně, ačkoliv se v lokalitě Holešova nachází provozy, které mohou takové riziko představovat. Tento fakt může indikovat určitou mezeru v plánování nebo ve veřejné komunikaci tohoto typu ohrožení. Absence konkrétního scénáře chemické havárie může vést ke snížené připravenosti jak krizových složek, tak samotných obyvatel města.⁸⁸

6.1 Charakteristika města Holešov

Město Holešov se nachází ve Zlínském kraji, přibližně 10 km severovýchodně od Kroměříže. Leží na důležité dopravní trase, kterou představuje silnice I/49 a železniční trať vedoucí z Otrokovic směrem na Valašské Meziříčí. Ve městě žije přibližně 11 000 obyvatel a jedním z významných prvků je moderní průmyslová zóna v jeho východní části.⁸⁹

Holešov je město s bohatou historií a strategickou polohou na pomezí Hané a Valašska. Kromě samotného centra zahrnuje také několik místních částí: Dobrotice, Tučapy, Žopy a Všetuly. Všetuly jsou bývalou samostatnou obcí a dnes tvoří významnou rezidenční i průmyslovou část města.

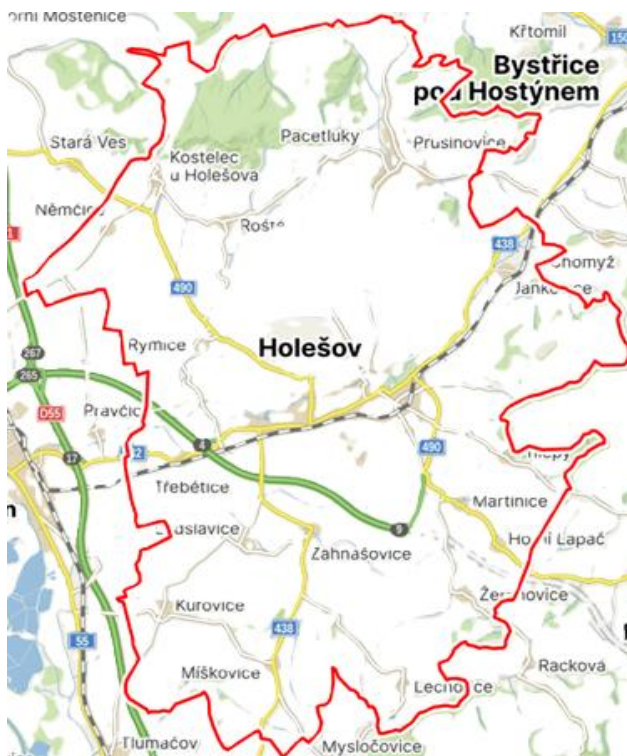
⁸⁸ MĚSTSKÝ ÚŘAD HOLEŠOV. *Krizový plán ORP Holešov*. Interní dokument. Fotodokumentace.

⁸⁹ MĚSTO HOLEŠOV. Oficiální stránky města Holešov [online]. Dostupné z: <https://www.holesov.cz>

V Holešově se nachází řada veřejných institucí, základních a středních škol, zdravotnických zařízení a kulturních objektů. Město disponuje poměrně kvalitní občanskou vybaveností. Z hlediska zaměstnanosti hraje klíčovou roli místní průmyslová zóna s podniky jako Nestlé Česko s.r.o., MOPAS a.s., DL Plast s.r.o., KURARAY Europe a dalšími firmami, které se zabývají potravinářstvím, zpracováním plastů, skladováním chemikálií a dalšími činnostmi.

Z dopravního hlediska je Holešov dobře napojen na silniční síť. Kromě již zmíněné silnice I/49 městem prochází i silnice II. třídy (II/490, II/367). Významná je i železniční doprava, přičemž železniční stanice Holešov leží na trati spojující Otrokovice s Valašským Meziříčím. V těsné blízkosti města se rovněž nachází sportovní letiště.

Z hlediska krizového řízení se Holešov nachází v lokalitě, kde může dojít k souběhu různých typů rizik, včetně těch spojených s průmyslovými haváriemi, dopravními nehodami či přírodními jevy. Tyto faktory zvyšují nároky na připravenost samosprávy, složek IZS i obyvatelstva.⁹⁰



Obrázek 7: Mapa správního obvodu ORP Holešov⁹¹

⁹⁰ MĚSTSKÝ ÚŘAD HOLEŠOV. *Krizový plán ORP Holešov – Charakteristika správního území*. Interní dokument. Fotodokumentace.

⁹¹ MAPY.CZ. *Základní mapa – správní obvod ORP Holešov* [online]. Seznam.cz, 2025 [cit. 2025-05-24]. Dostupné z: <https://mapy.com/cs/zakladni?l=0&source=area&id=705061&x=17.5506552&y=49.3342347&z=12>

6.2 Nebezpečné chemické látky vyskytující se na území města Holešov

V této kapitole jsou popsány vybrané nebezpečné chemické látky, které mohou představovat riziko při mimořádných událostech v rámci území města Holešov. Látky jsou analyzovány z hlediska svých fyzikálně-chemických vlastností, účinků na zdraví a možného dopadu na obyvatelstvo při úniku. Cílem je přiblížit nejčastěji se vyskytující látky v místních provozech a upozornit na rizika spojená s jejich manipulací nebo havárií.

Výběr látek vychází z krizového plánu ORP Holešov a z informací o provozovnách v dané oblasti. Tyto látky se reálně používají v chemickém, potravinářském nebo zpracovatelském průmyslu.

6.2.1 Čpavek (amoniak)

Jednou z nejrizikovějších chemických látek, která se může na území města Holešov vyskytnout, je čpavek (amoniak, NH_3). Tato látka je běžně využívána v potravinářském průmyslu – například ve výrobním závodě společnosti Nestlé Česko s.r.o.

Čpavek je toxický plyn štiplavého zápachu, který je za běžné teploty lehce zkapalnitelný. Při úniku do ovzduší se velmi rychle šíří a dráždí dýchací cesty, oči i pokožku. Vdechování vysokých koncentrací může způsobit vážné zdravotní problémy včetně poleptání sliznic, otoku hrtanu, plicního edému nebo ztráty vědomí.⁹² Dlouhodobá expozice i nižším dávkám může způsobovat chronická onemocnění dýchacích cest.⁹³

Z hlediska požární ochrany je čpavek hořlavý za určitých podmínek. Při úniku kapalného čpavku navíc dochází k intenzivnímu odpařování, což zvyšuje riziko výbuchu v uzavřených prostorech. Nejnebezpečnější situace může nastat při havárii zásobníků nebo potrubních rozvodů v průmyslových provozech.

Při havárii s únikem čpavku je důležité:

- okamžitě se ukrýt v uzavřeném prostoru a utěsnit okna i dveře,
- nevycházet ven bez improvizovaných prostředků ochrany dýchacích cest,
- vyčkat pokynů složek IZS,
- vyhybat se oblastem v závětří od místa úniku.

⁹² HAVRÁNKOVÁ, R. *Klinická radiobiologie*. Praha: Grada, 2020, s. 32.

⁹³ ARNIKA. *Amoniak (čpavek)* [online]. Arnika.org, 2025 [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://arnika.org/toxicke-latky/databaze-latek/amoniak-cpavek>

Pro účinnou ochranu obyvatelstva je nezbytné, aby veřejnost znala varovné signály a byla obeznána s postupy při havárii, především aby byla informována o tom, že se v blízkosti nachází podniky, které s touto nebezpečnou látkou nakládají.⁹⁴

6.2.2 Chlor

Chlor je zelenožlutý plyn s typickým štiplavým zápachem. Je velmi reaktivní a silně toxický. Vdechování chloru způsobuje dráždění dýchacích cest, kašel, dušnost, bolesti hlavy a v případě vyšších koncentrací i plicní edém, který může být smrtelný.⁹⁵

Chlor se vyskytuje zejména ve vodárenství a v některých technologických provozech. V Holešově je jeho přítomnost spojována například s úpravou vody nebo dezinfekčními procesy. V případě úniku chloru do ovzduší je velmi důležitá rychlá reakce – obyvatelé by se měli ukryt, utěsnit místnosti a sledovat pokyny složek IZS.

Z hlediska fyzikálních vlastností je chlor těžší než vzduch, a proto se drží při zemi, kde může kontaminovat větší oblasti v závislosti na směru a síle větru.⁹⁶

6.3 Rizikové objekty a trasy přepravy

Dostupná data krizového plánu ORP Holešov potvrzují, že rizikové provozy a zařízení nakládající s nebezpečnými chemickými látkami se nacházejí jak v průmyslové zóně, tak v zastavěné části města. Přehledné tabulky z dokumentace zahrnují předpokládané scénáře úniků, požárů nebo výbuchů v jednotlivých areálech, a to včetně odhadu počtu osob, které by mohly být v takových případech ohroženy. Vedle stacionárních zařízení je v plánu hodnocena také přeprava NCHL po tranzitních tazích, kde hrozí mimo jiné havárie cisternových vozů s pohonnými hmotami nebo technickými plyny. Vzhledem k tomu, že město Holešov je průjezdné i z pohledu železniční dopravy, nelze vyloučit složitější zásahy v případě kombinovaného rizika. Tyto skutečnosti

⁹⁴ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Chování obyvatelstva v případě havárie s únikem nebezpečných chemických látek* [online]. MV ČR, 2025 [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/chh/docDetail.aspx?docType=ART&docid=23771>

⁹⁵ HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR. *Prostředky individuální ochrany – Nebezpečné chemické látky* [online]. Praha: HZS ČR, [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/prostredky-individualni-ochrany-nebezpecne-chemicke-latky.aspx>

⁹⁶ ARNIKA. *Chlór* [online]. Praha: Arnika, [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://arnika.org/toxicke-latky/databaze-latek/chlor>

potvrzují nutnost pravidelné aktualizace havarijních plánů, aktivní spolupráce s podniky a důrazu na informovanost obyvatelstva.⁹⁷

6.4 Možné scénáře chemické havárie

Na základě identifikovaných rizikových provozů a dopravních tras lze stanovit několik pravděpodobných scénářů chemické havárie:

- únik čpavku z technologického zařízení v průmyslovém podniku,
- havárie cisterny s toxickou látkou na pozemní komunikaci,
- únik leptavé látky ze skladového prostoru (např. kyseliny sírové),
- požár v kombinaci s uvolněním toxických zplodin.⁹⁸

Tyto scénáře mohou vyžadovat aktivaci krizového štábu, evakuaci obyvatelstva, uzavření komunikací a zapojení složek IZS, včetně dekontaminace a zdravotního zabezpečení zasažených osob.⁹⁹

6.5 Aktuální stav připravenosti města Holešov

Město Holešov se na výše uvedené scénáře připravuje v rámci systému krizového řízení, do kterého je začleněno jako obec s rozšířenou působností v rámci Zlínského kraje. Disponuje základními plánovacími dokumenty, jako je krizový plán a havarijní plán města, které obsahují opatření pro případ úniku nebezpečných chemických látek. Tyto dokumenty zároveň stanovují postupy pro zapojení složek integrovaného záchranného systému a zajištění ochrany obyvatelstva.¹⁰⁰

K plánování a zvládání mimořádných událostí přispívá i spolupráce s Hasičským záchranným sborem Zlínského kraje, který zajišťuje metodickou podporu obcím s rozšířenou působností a organizuje pravidelná taktická cvičení.¹⁰¹

⁹⁷ MĚSTSKÝ ÚŘAD HOLEŠOV. *Krizový plán ORP Holešov*. Holešov: MěÚ Holešov, 2024. Interní dokument.

⁹⁸ ČESKO. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2000 [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>

⁹⁹ KOTINSKÝ, P. a HEJDOVÁ, J. *Dekontaminace v požární ochraně*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2003. ISBN 80-86634-31-0, s. 21.

¹⁰⁰ ČESKO. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2000 [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>

¹⁰¹ HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ZLÍNSKÉHO KRAJE. *Roční zpráva o stavu požární ochrany ve Zlínském kraji za rok 2023* [online]. Zlín: HZS Zlínského kraje, 2024 [cit. 2025-05-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/rocní-zpráva-o-stavu-po-2023-pdf.aspx>

Z veřejně dostupných informací vyplývá, že formální rámec připravenosti města existuje. Otázkou však zůstává, jaká je skutečná úroveň informovanosti a připravenosti samotného obyvatelstva. Tato problematika bude dále analyzována v následující kapitole prostřednictvím dotazníkového šetření.

7 Závěr teoretické části

Teoretická část této bakalářské práce poskytl ucelený pohled na problematiku ochrany obyvatelstva při mimořádných událostech spojených s únikem nebezpečných chemických látek. Byly vymezeny klíčové pojmy jako mimořádná událost, krizová situace, chemická havárie, evakuace či dekontaminace, a popsán systém krizového řízení a fungování integrovaného záchranného systému v podmínkách České republiky.

Zvláštní pozornost byla věnována legislativnímu rámci, který zahrnuje příslušné zákony a vyhlášky, a rovněž psychologickým a komunikačním aspektům ochrany obyvatelstva. Tyto faktory hrají zásadní roli při efektivním zvládnutí mimořádných událostí, zejména pokud dojde k jejich eskalaci do krizových situací.

Součástí teoretické části byla také analýza vybraného území města Holešov z hlediska potenciálních rizik chemických havárií. Byly identifikovány rizikové objekty, trasy přepravy nebezpečných látek, typové scénáře možných havárií a zhodnocení aktuálního stavu připravenosti města. Využit byl také krizový plán ORP Holešov jako významný interní dokument v oblasti havarijního plánování.

Získané teoretické poznatky vytvořily rámec pro navazující praktickou část práce, v níž bude pomocí dotazníkového šetření ověřena úroveň informovanosti a připravenosti obyvatelstva města Holešov. Na základě vyhodnocených dat budou následně navržena konkrétní opatření ke zvýšení bezpečnosti a krizové připravenosti obyvatel i místní samosprávy.

8 Výzkumné šetření mezi obyvateli města Holešov

Praktická část bakalářské práce je zaměřena na ověření informovanosti a připravenosti obyvatel města Holešov na případnou mimořádnou událost spojenou s únikem nebezpečné chemické látky. Cílem této části je pomocí dotazníkového šetření zjistit, jak občané vnímají riziko chemické havárie, zda mají povědomí o správném postupu v krizové situaci a jaké jsou jejich postoje k preventivním opatřením.

Dotazník slouží jako nástroj k získání dat, která doplňují teoretická východiska uvedená v předchozích kapitolách. Výsledky tohoto šetření umožní objektivnější posouzení připravenosti obyvatel a budou dále využity pro formulaci doporučení v závěrečné části práce.

8.1 Cíl a význam výzkumného šetření

Cílem výzkumného šetření bylo zjistit, jaká je úroveň informovanosti a připravenosti obyvatel města Holešov na situaci spojenou s únikem nebezpečné chemické látky. Výsledky šetření slouží jako důležitý podklad pro vyhodnocení praktické připravenosti obyvatelstva na možnou mimořádnou událost a mohou být využity při plánování preventivních opatření na úrovni města.

Šetření se zaměřovalo na vnímání rizika, povědomí o postupech při havárii, znalost varovných signálů a připravenost obyvatel na evakuaci či ochranu vlastními prostředky.

8.2 Struktura dotazníku

Dotazník byl navržen jako kombinace uzavřených a otevřených otázek a zaměřoval se na základní sociodemografické údaje respondentů, jejich informovanost o činnosti složek IZS, schopnost identifikovat varovné signály a znalost doporučených postupů při úniku nebezpečné chemické látky. Součástí byly i otázky zjišťující osobní názor respondentů na připravenost města Holešov a na vlastní schopnost reagovat v krizové situaci.

Celkem dotazník obsahoval 17 otázek, z toho většina byla uzavřených s možností výběru odpovědi, doplněná několika otevřenými otázkami. Plné znění dotazníku je uvedeno v příloze č. 1.

9 Vyhodnocení dotazníku

Tato kapitola se zaměřuje na vyhodnocení dotazníkového šetření, které bylo provedeno mezi obyvateli města Holešov. Cílem bylo zjistit míru informovanosti veřejnosti o chemických haváriích, povědomí o Integrovaném záchranném systému (IZS), znalost evakuačních postupů a celkovou připravenost na mimořádné události spojené s únikem nebezpečných chemických látek.

Dotazník byl vytvořen pomocí online platformy Survio.com a šířen elektronicky prostřednictvím sociálních sítí, e-mailové komunikace a osobního oslovení obyvatel. Dotazníkové šetření probíhalo v období květen–červen 2025. Celkem bylo shromážděno 139 odpovědí.

Výsledky dotazníku byly následně analyzovány pomocí tabulek, grafů a slovních komentářů k jednotlivým otázkám. Tyto výstupy slouží jako podklad pro formulaci návrhů na zvýšení připravenosti obyvatelstva a efektivnější krizovou komunikaci města Holešov.

9.1 Výsledky jednotlivých otázek

Otázka 1: Jaký je Váš věk?

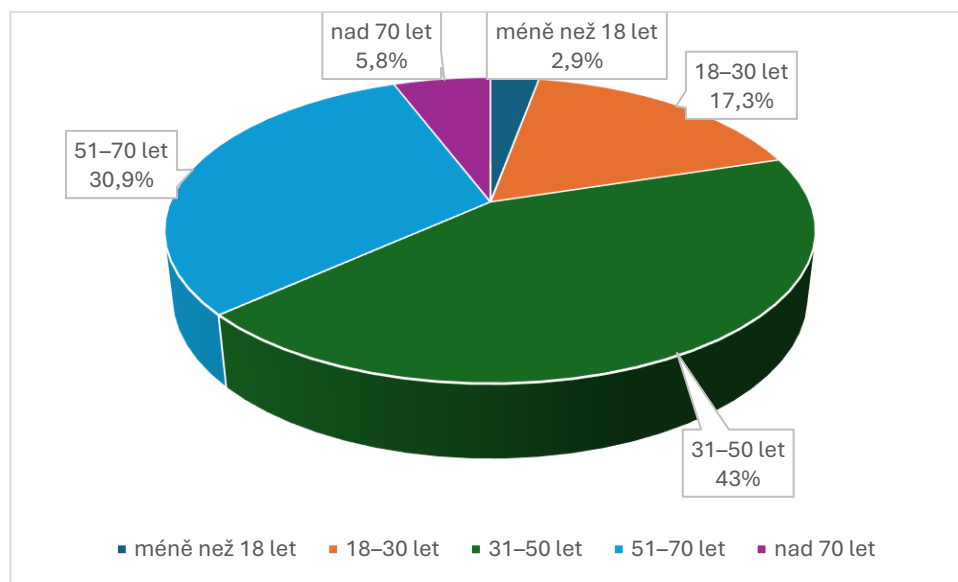
- a) méně než 18 let
- b) 18–30 let
- c) 31–50 let
- d) 51–70 let
- e) nad 70 let

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 139 respondentů. Nejvíce zastoupenou věkovou kategorií byla kategorie 31–50 let, a to s počtem 60 osob, což představuje 43,2 % z celkového počtu zúčastněných. Druhou nejpočetnější skupinou byli respondenti ve věku 51–70 let (30,9 %). Věková kategorie 18–30 let byla zastoupena 17,3 % respondentů. Nejmenší zastoupení měli respondenti mladší 18 let (2,9 %) a senioři nad 70 let (5,8 %). Konkrétní věkové rozložení respondentů je uvedeno v tabulce 1 a grafu 1.

Tabulka 1: Věkové rozložení respondentů

Odpovědi	Počet	Procentuální zastoupení
méně než 18 let	4	2.9 %
18–30 let	24	17.3 %
31–50 let	60	43.2 %
51–70 let	43	30.9 %
nad 70 let	8	5.8 %

(Zdroj: Vlastní výzkum)



Graf 1: Věkové rozložení respondentů

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Otázka 2: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

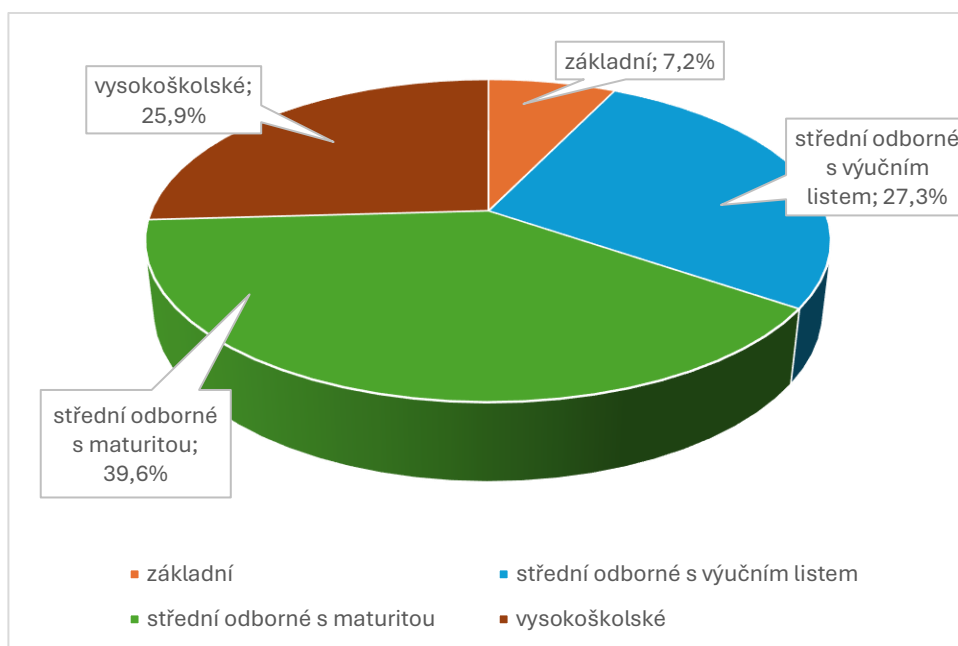
- a) základní
- b) střední odborné vzdělání s výučním listem
- c) střední odborné vzdělání s maturitou
- d) vysokoškolské

Z výsledků šetření vyplývá, že nejpočetnější skupinou respondentů jsou osoby se středoškolským vzděláním zakončeným maturitní zkouškou, které tvoří 39,6 % z celkového počtu zúčastněných. Druhou nejčastější odpovědí bylo střední odborné vzdělání s výučním listem (27,3 %). Vysokoškolské vzdělání uvedlo 25,9 % respondentů a pouze 7,2 % má pouze základní vzdělání.

Tabulka 2: Vzdělání respondentů

Odpovědi	Počet	Procentuální zastoupení
základní	10	7.2 %
střední odborné s výučním listem	38	27.3 %
střední odborné s maturitou	55	39.6 %
Vysokoškolské	36	25.9 %

(Zdroj: Vlastní výzkum)



Graf 2: Vzdělání respondentů

(Zdroj: Vlastní výzkum)

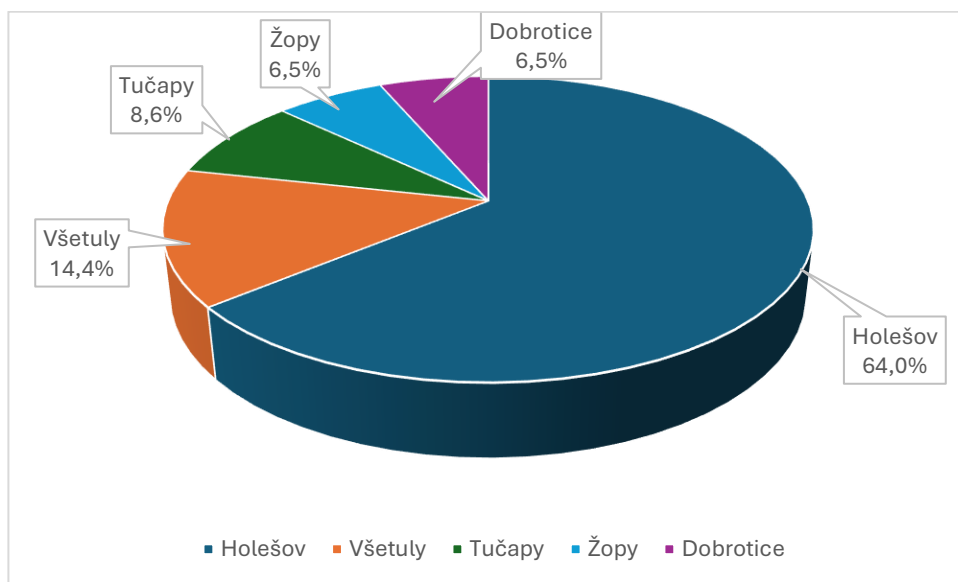
Otázka 3: V jaké části města Holešov bydlíte?

Nejvíce respondentů uvedlo, že bydlí přímo v centrální části města Holešov (64,0 %), což odpovídá i velikosti této části vůči ostatním. Druhou nejvíce zastoupenou částí byly Všetuly s 14,4 %, následované Tučapy (8,6 %), Dobroticemi (6,5 %) a Žopy (6,5 %). Rozložení odpovídá skutečné velikosti jednotlivých částí města a potvrzuje, že průzkum zasáhl většinu území ORP Holešov.

Tabulka 3: Bydliště respondentů dle částí města Holešov

Odpovědi	Počet	Procentuální zastoupení
Holešov	89	64.0 %
Všetuly	20	14.4 %
Tučapy	12	8.6 %
Žopy	9	6.5 %
Dobrotice	9	6.5 %

(Zdroj: Vlastní výzkum)



Graf 3 Bydliště respondentů dle částí města Holešov

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Otázka 4: Máte povědomí o tom, co je Integrovaný záchranný systém (IZS)?

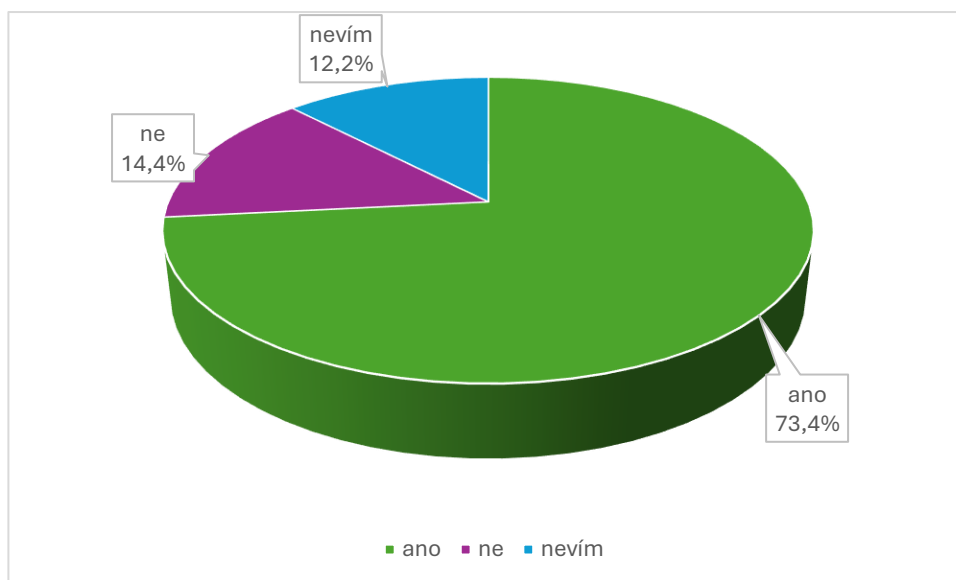
- a) ano
- b) ne
- c) nevím

Většina respondentů (73,4 %) uvedla, že má povědomí o tom, co je Integrovaný záchranný systém (IZS). Zbývající část respondentů odpověděla buď negativně (14,4 %), nebo uvedla, že si není jistá (12,2 %). Výsledky ukazují, že veřejnost je v této oblasti poměrně dobře informována, přesto však existuje prostor pro další osvětu, zejména s ohledem na krizové situace.

Tabulka 4: Povědomí o integrovaném záchranném systému (IZS)

Odpovědi	Počet	Procentuální zastoupení
Ano	102	73.4 %
Ne	20	14.4 %
Nevím	17	12.2 %

(Zdroj: Vlastní výzkum)



Graf 4: Povědomí o integrovaném záchranném systému (IZS)

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Otázka 5: Poznáte, jak zní signál „všeobecná výstraha“?

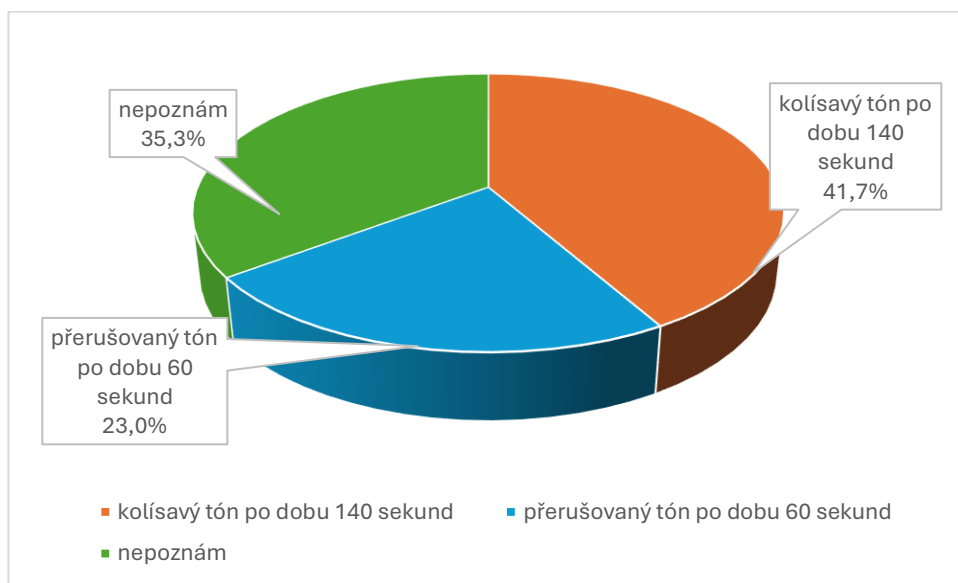
- a) kolísavý tón po dobu 140 sekund
- b) přerušovaný tón po dobu 60 sekund
- c) nepoznám

Správnou odpověď „kolísavý tón po dobu 140 sekund“ uvedlo 41,7 % respondentů. Téměř čtvrtina dotázaných (23,0 %) si signál spletla s přerušovaným tónem a více než třetina respondentů (35,3 %) přiznala, že signál nerozpozná. Výsledky ukazují, že povědomí o základních varovných signálech není dostatečné a zasloužilo by si posílení prostřednictvím osvětových kampaní či praktických ukázek.

Tabulka 5: Znalost signálu „všeobecná výstraha“

Odpovědi	Počet	Procentuální zastoupení
kolísavý tón po dobu 140 sekund	58	41.7 %
přerušovaný tón po dobu 60 sekund	32	23.0 %
Nepoznám	49	35.3 %

(Zdroj: Vlastní výzkum)



Graf 5: Znalost signálu „všeobecná výstraha“

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Otázka 6: Na jaké číslo byste volal/a v případě zjištění chemického úniku?

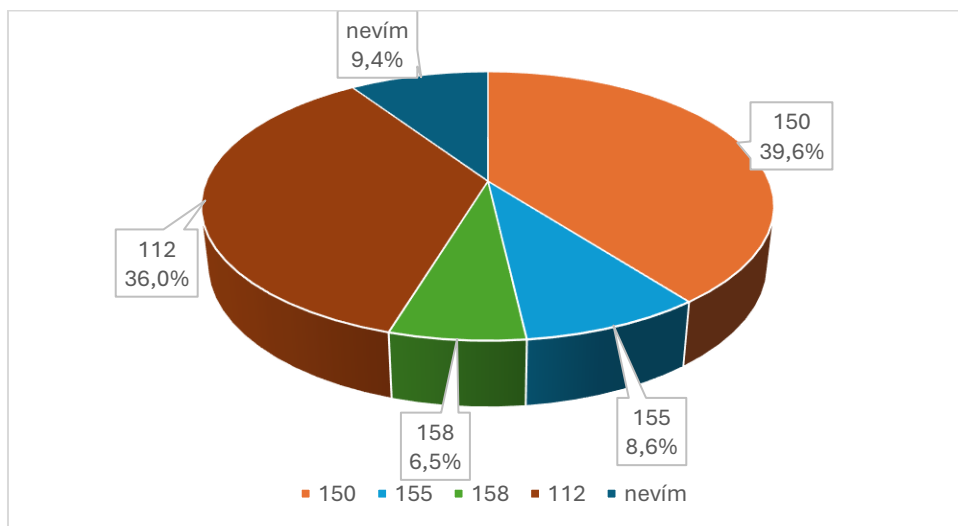
- a) 150
- b) 155
- c) 158
- d) 112
- e) nevím

Nejčastější odpovědí byla linka 150 (39,6 %), která spojuje přímo s hasičským záchranným sborem. Druhá nejčastější volba byla linka 112 (36,0 %), která je správnou a oficiálně doporučovanou tísňovou linkou v případě jakékoli mimořádné události, včetně chemické havárie. Linka 112 slouží jako jednotné evropské číslo a je určena pro situace, kdy občan potřebuje pomoc a není si jist, kterou složku volat – operátor zajistí aktivaci všech potřebných složek IZS. Odpovědi 155 (záchranná služba) a 158 (policie) nejsou v tomto kontextu správné, stejně jako odpověď „nevím“. Výsledek ukazuje na poměrně vysokou úroveň informovanosti, ale i zde existuje prostor pro osvětu zejména v oblasti správného využití tísňových linek.

Tabulka 6: Tísňová volání při chemickém úniku

Odpovědi	Počet	Procentuální zastoupení
150	55	39.6 %
155	12	8.6 %
158	9	6.5 %
112	50	36.0 %
Nevím	13	9.4 %

(Zdroj: Vlastní výzkum)



Graf 6: Tísňová volání při chemickém úniku

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Otázka 7: Myslíte si, že se v Holešově nachází objekt, který by mohl být zdrojem chemické havárie?

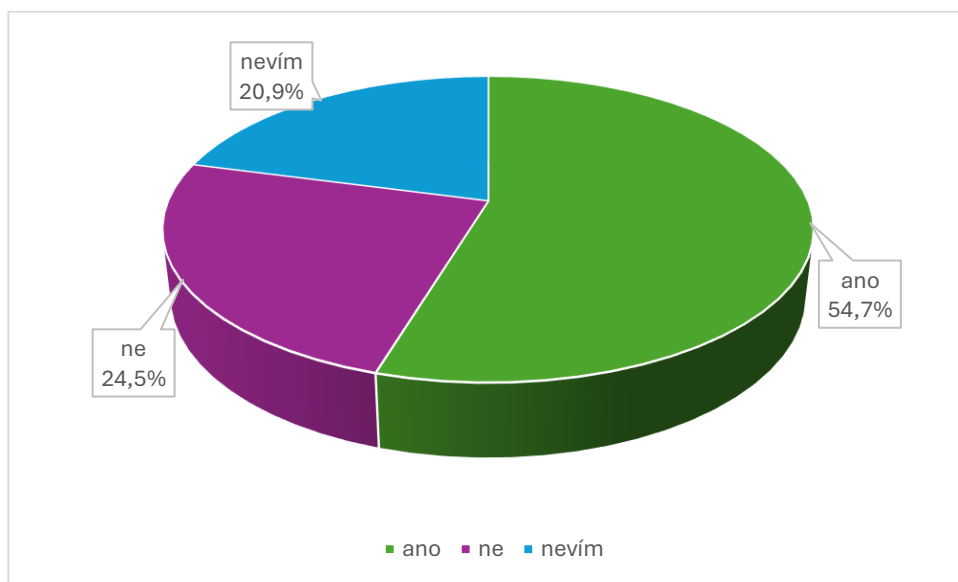
- a) ano
- b) ne
- c) nevím

Více než polovina respondentů (54,7 %) se domnívá, že se ve městě Holešov nachází objekt, který by mohl být potenciálním zdrojem chemické havárie. Necelá čtvrtina dotázaných (24,5 %) tento názor nesdílí a 20,9 % respondentů si nebylo jisto. Tyto výsledky ukazují, že obyvatelé města si uvědomují možnost chemického rizika, pravděpodobně v souvislosti s existencí průmyslových podniků či logistických areálů v dané lokalitě. Pro krizové řízení je důležité, že vnímání rizika v populaci existuje, a lze na něm stavět při preventivních opatřeních a komunikaci s veřejností.

Tabulka 7: Vnímání přítomnosti rizikového objektu ve městě Holešov

Odpovědi	Počet	Procentuální zastoupení
Ano	76	54.7 %
Ne	34	24.5 %
Nevím	29	20.9 %

(Zdroj: Vlastní výzkum)



Graf 7: Vnímání přítomnosti rizikového objektu ve městě Holešov

(Zdroj: Vlastní výzkum)

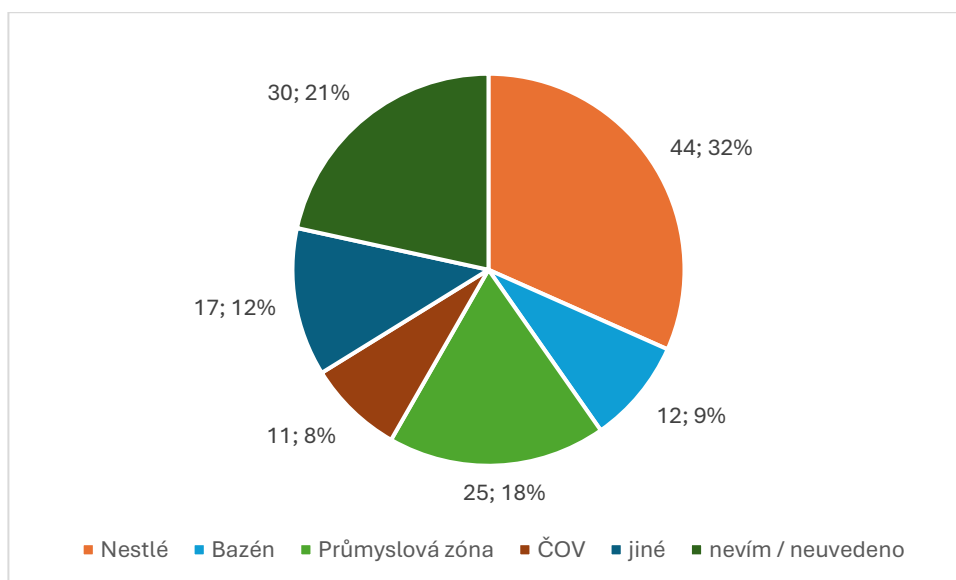
Otázka 8: Pokud ano, který konkrétní objekt máte na mysli?

Mezi konkrétními objekty, které respondenti označili jako potenciální riziko chemické havárie, nejčastěji zazníval závod společnosti Nestlé (31,7 %). Dále byla zmiňována průmyslová zóna (18,0 %), místní bazén (8,6 %) a čistírna odpadních vod (ČOV) s 7,9 %. Někteří respondenti uvedli jiné objekty (12,2 %) nebo se k otázce konkrétně nevyjádřili (21,6 %). Výsledky ukazují, že veřejnost vnímá některé provozy ve městě jako potenciálně rizikové, a to především podle povědomí o jejich funkci, velikosti nebo povaze provozu.

Tabulka 8: Konkrétní objekty vnímané jako potenciální riziko chemické havárie

Odpovědi	Počet	Procentuální zastoupení
Nestlé	44	31.7 %
Bazén	12	8.6 %
Průmyslová zóna	25	18.0 %
ČOV	11	7.9 %
Jiné	17	12.2 %
nevím / neuvedeno	30	21.6 %

(Zdroj: Vlastní výzkum)



Graf 8: Konkrétní objekty vnímané jako potenciální riziko chemické havárie

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Otázka 9: Víte, jak se zachovat při úniku nebezpečné chemické látky?

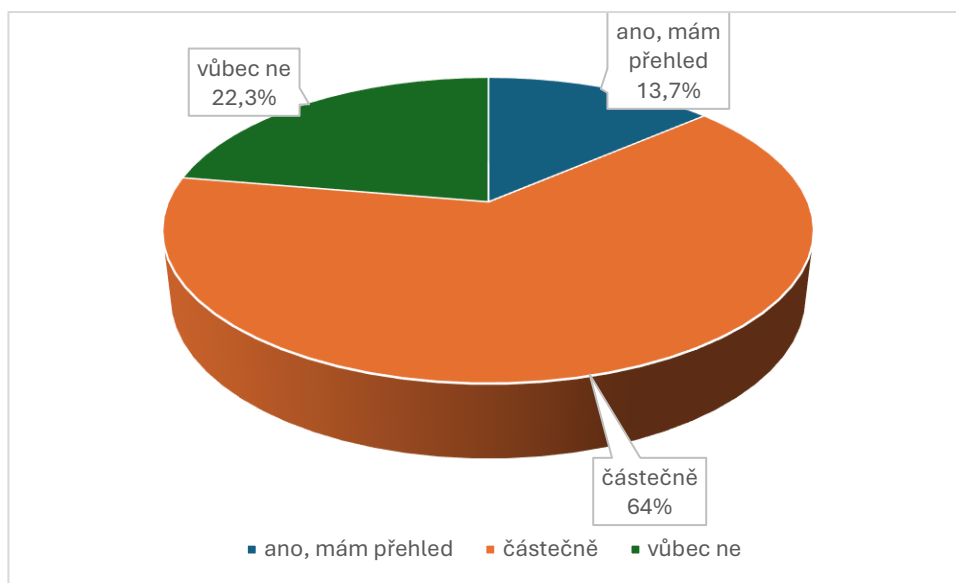
- a) ano, mám přehled
- b) částečně
- c) vůbec ne

Z odpovědí vyplývá, že pouze 13,7 % respondentů má přesný přehled o tom, jak se chovat při úniku nebezpečné chemické látky. Většina dotázaných (64 %) uvedla, že má alespoň částečné povědomí, zatímco 22,3 % respondentů neví, jak by mělo v takové situaci postupovat. Tato zjištění poukazují na potřebu cílené edukace obyvatelstva v oblasti ochrany zdraví a bezpečného chování při chemických haváriích.

Tabulka 9: Znalost postupu při úniku nebezpečné chemické látky

Odpovědi	Počet	Procentuální zastoupení
ano, mám přehled	19	13.7 %
částečně	89	64.0 %
vůbec ne	31	22.3 %

(Zdroj: Vlastní výzkum)



Graf 9: Znalost postupu při úniku nebezpečné chemické látky

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Otázka 10: Které z následujících opatření byste provedl/a jako první?

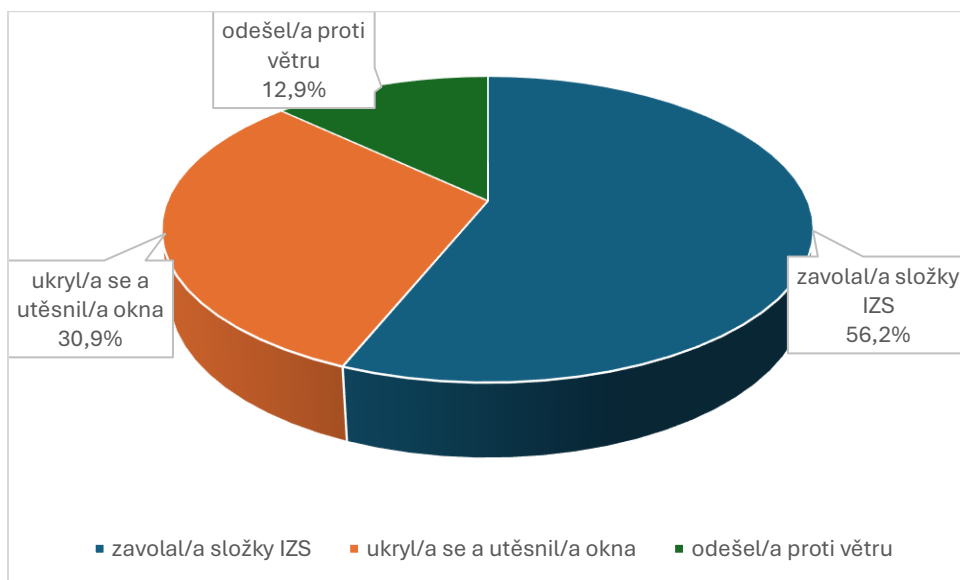
- a) zavola/a složky IZS
- b) ukryl/a se v budově a utěsnil/a okna
- c) odešel/a směrem proti větru

Většina respondentů (56,2 %) by v případě úniku nebezpečné chemické látky jako první kontaktovala složky integrovaného záchranného systému. Téměř třetina (30,9 %) by se ukryla v budově a utěsnila okna, což je rovněž správné krizové opatření. Pouze 12,9 % respondentů uvedlo, že by se pokusilo odejít proti směru větru, což může být v některých případech nevhodné či nebezpečné. Výsledky naznačují, že značná část veřejnosti si je vědoma zásadních kroků, které by měla v krizové situaci podniknout.

Tabulka 10: Prvotní reakce při úniku nebezpečné chemické látky

Odpovědi	Počet	Procentuální zastoupení
zavola/a složky IZS	78	56.2 %
ukryl/a se a utěsnil/a okna	43	30.9 %
odešel/a proti větru	18	12.9 %

(Zdroj: Vlastní výzkum)



Graf 10: Prvotní reakce při úniku nebezpečné chemické látky

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Otázka 11: Považujete se za dostatečně informovaného/informovanou o tom, jak se chovat při chemické havárii?

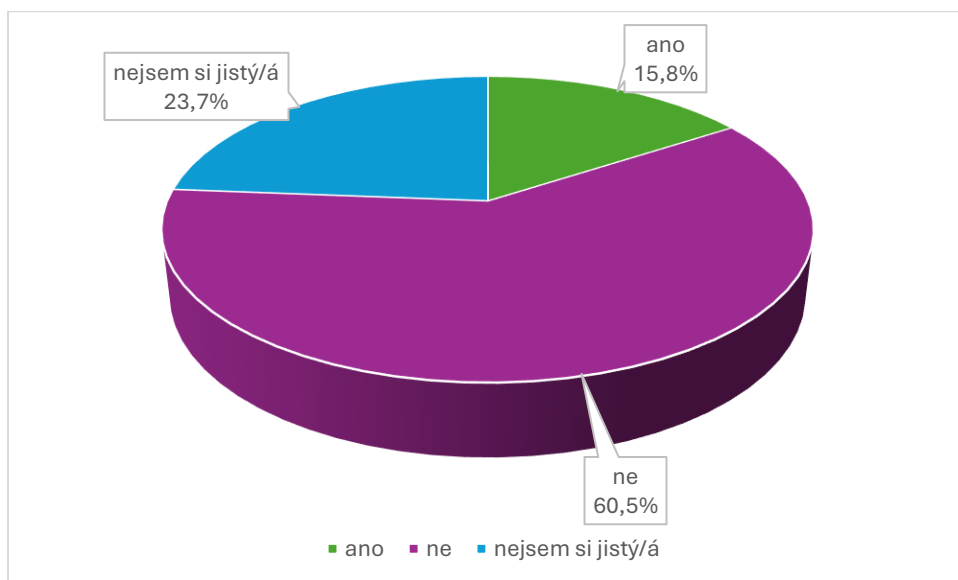
- a) ano
- b) ne
- c) nejsem si jistý/á

Pouze 15,8 % respondentů se považuje za dostatečně informované o tom, jak se chovat při chemické havárii. Většina dotázaných (60,5 %) uvedla, že informována není, a 23,7 % si nebylo jisto. Tento výsledek potvrzuje nedostatečnou míru informovanosti obyvatelstva a poukazuje na potřebu systematického vzdělávání veřejnosti o postupech při mimořádných událostech s chemickým ohrožením.

Tabulka 11: Subjektivní pocit informovanosti o chování při chemické havárii

Odpovědi	Počet	Procentuální zastoupení
Ano	22	15.8 %
Ne	84	60.5 %
nejsem si jistý/á	33	23.7 %

(Zdroj: Vlastní výzkum)



Graf 11: Subjektivní pocit informovanosti o chování při chemické havárii

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Otázka 12: Účastnil/a jste se někdy cvičení nebo školení týkajícího se ochrany při chemické havárii?

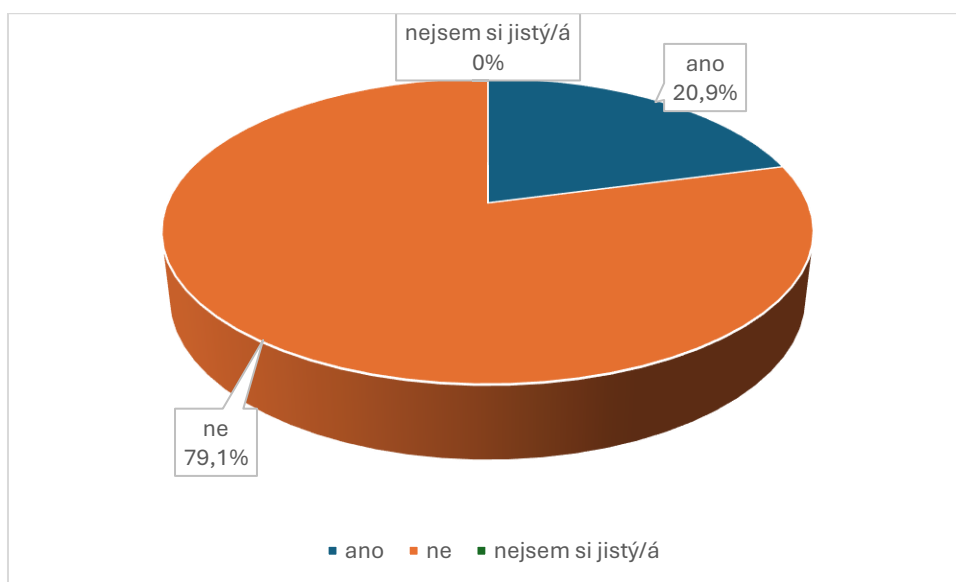
- a) ano
- b) ne
- c) nejsem si jistý/á

Z odpovědí vyplývá, že pouze 20,9 % respondentů se někdy účastnilo cvičení nebo školení zaměřeného na ochranu při chemické havárii. Drtivá většina dotázaných (79,1 %) takovou zkušenost nemá. Tento údaj naznačuje, že praktická příprava obyvatelstva na mimořádné situace tohoto typu je velmi omezená, a je proto žádoucí ji v budoucnu rozvíjet.

Tabulka 12: Účast respondentů na cvičení nebo školení k chemické havárii

Odpovědi	Počet	Procentuální zastoupení
ano	29	20.9 %
ne	110	79.1 %
nejsem si jistý/á	0	0.0 %

(Zdroj: Vlastní výzkum)



Graf 12: Účast respondentů na cvičení nebo školení k chemické havárii

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Otázka 13: Věděl/a byste, kde se nachází evakuační centrum pro Vaši část města?

- a) ano
- b) ne
- c) tuším přibližně

Z odpovědí vyplývá, že většina respondentů (84,9 %) neví, kde se v jejich části města nachází evakuační centrum. Dalších 6,5 % si není zcela jisto a pouze 8,6 % respondentů uvedlo, že přesně ví, kde se evakuační místo nachází. Tato zjištění ukazují na výrazný deficit informovanosti veřejnosti v oblasti praktických kroků při mimořádných událostech.

Tabulka 13: Znalost umístění evakuačního centra

Odpovědi	Počet	Procentuální zastoupení
ano	12	8.6 %
ne	118	84.9 %
tuším přibližně	9	6.5 %

(Zdroj: vlastní výzkum)



Graf 13: Znalost umístění evakuačního centra

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Otázka 14: Věříte, že město Holešov je schopno adekvátně reagovat na chemickou havárii?

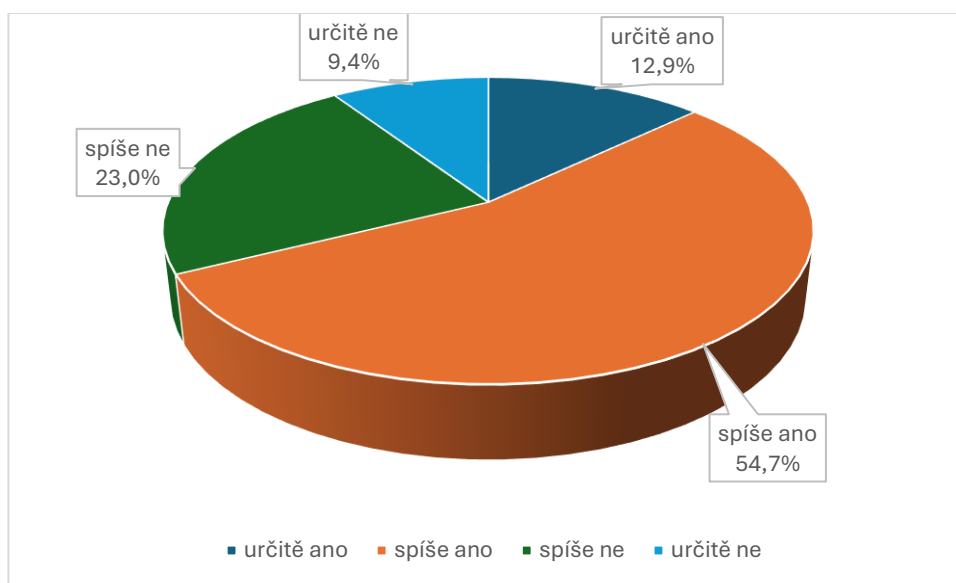
- a) určitě ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) určitě ne

Z odpovědí vyplývá, že většina respondentů městu Holešov důvěřuje, že je schopno na případnou chemickou havárii adekvátně reagovat. Celkem 76 osob (54,7 %) uvedlo odpověď „spíše ano“ a dalších 18 respondentů (12,9 %) zvolilo „určitě ano“. Skeptičtější postoj zaujalo 32 respondentů (23,0 %) s odpovědí „spíše ne“ a 13 osob (9,4 %) uvedlo, že městu nevěří vůbec („určitě ne“). Výsledky ukazují, že přibližně dvě třetiny obyvatel mají důvěru v připravenost města, přesto zde zůstává prostor pro zvýšení transparentnosti a informovanosti obyvatel.

Tabulka 14: Důvěra v připravenost města Holešov na chemickou havárii

Odpovědi	Počet	Procentuální zastoupení
určitě ano	18	12.9 %
spíše ano	76	54.7 %
spíše ne	32	23.0 %
určitě ne	13	9.4 %

(Zdroj: vlastní výzkum)



Graf 14: Důvěra v připravenost města Holešov na chemickou havárii

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Otázka 15: Mělo by podle Vás město více informovat občany o postupu při chemické havárii?

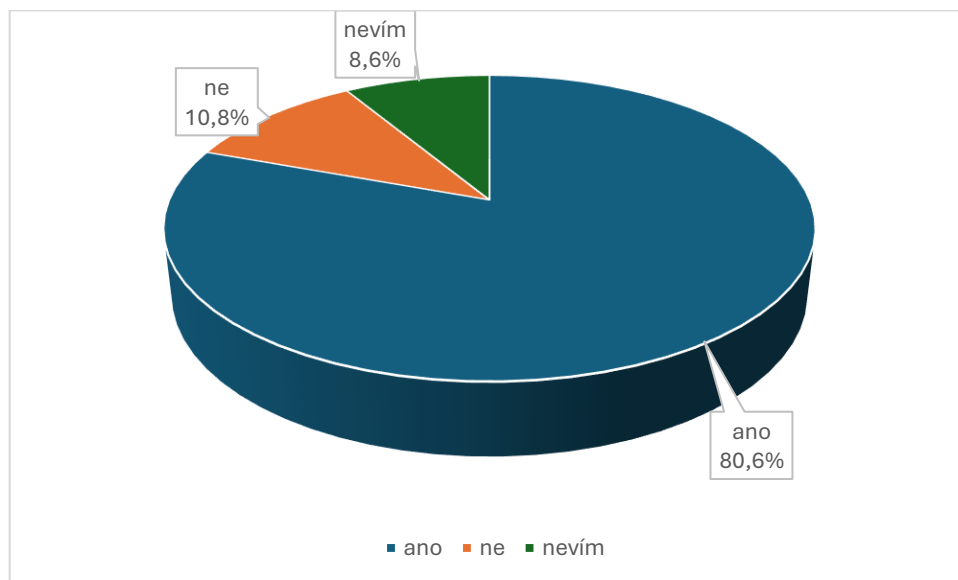
- a) ano
- b) ne
- c) nevím

Na otázku, zda by město Holešov mělo více informovat občany o postupu při chemické havárii, odpověděla většina respondentů kladně. Celkem 112 osob (80,6 %) se domnívá, že informovanost by měla být větší. Pouze 15 respondentů (10,8 %) tuto potřebu nevidí a 12 osob (8,6 %) si není jisto. Výsledky poukazují na jasnou poptávku po zlepšení informování veřejnosti ze strany města, například formou kampaní, letáků či webových informací.

Tabulka 15: Názor na potřebu větší informovanosti obyvatel o postupu při chemické havárii

Odpovědi	Počet	Procentuální zastoupení
Ano	112	80.6 %
Ne	15	10.8 %
nevím	12	8.6 %

(Zdroj: vlastní výzkum)



Graf 15: Názor na potřebu větší informovanosti obyvatel o postupu při chemické havárii

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Otázka 16: Vlastníte doma prostředky improvizované ochrany dýchacích cest?

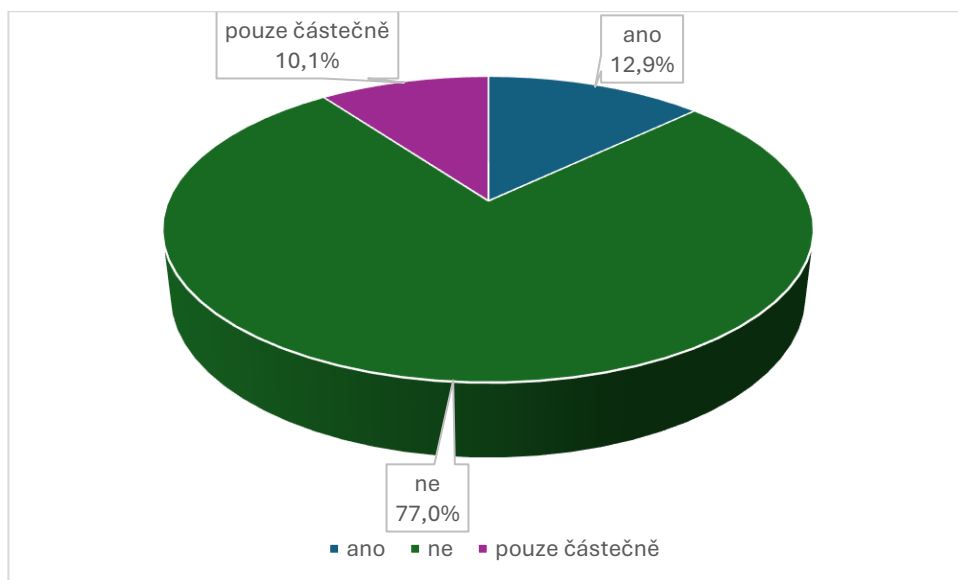
- a) ano
- b) ne
- c) pouze částečně

Z odpovědí vyplývá, že většina obyvatel nemá k dispozici žádné prostředky improvizované ochrany dýchacích cest. Pouze 18 respondentů (12,9 %) uvedlo, že je vlastní, zatímco 107 osob (77,0 %) odpovědělo záporně a 14 dotázaných (10,1 %) uvedlo částečné vybavení. Tyto výsledky poukazují na nízkou připravenost obyvatel v případě chemické havárie, a zároveň potvrzují potřebu osvěty a dostupnosti těchto prostředků v domácnostech.

Tabulka 16: Vybavenost obyvatel ochrannými prostředky dýchacích cest

Odpovědi	Počet	Procentuální zastoupení
Ano	18	12.9 %
Ne	107	77.0 %
pouze částečně	14	10.1 %

(Zdroj: vlastní výzkum)



Graf 16: Vybavenost obyvatel ochrannými prostředky dýchacích cest

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Otázka 17: Měl/a byste zájem o informační brožuru nebo přednášku o postupu při chemické havárii?

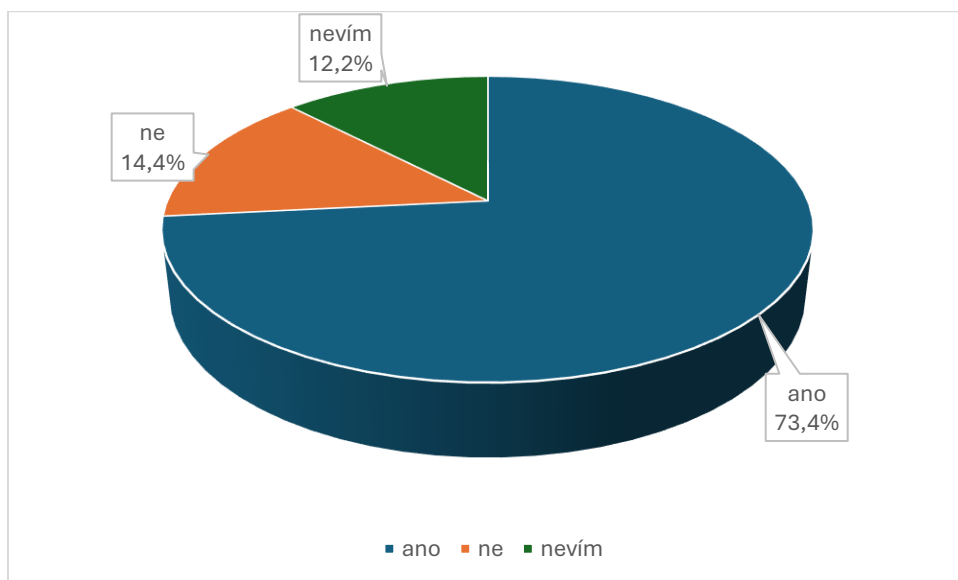
- a) ano
- b) ne
- c) nevím

Výsledky této otázky ukazují silný zájem obyvatel o zvyšování informovanosti. Více než tři čtvrtiny respondentů (102 osob, tj. 73,4 %) by uvítalo informační brožuru nebo přednášku, která by je seznámila s postupy při chemické havárii. Pouze 20 osob (14,4 %) uvedlo, že o takové informace zájem nemá, a 17 dotázaných (12,2 %) si není jisto. Tato odpověď potvrzuje potřebu cílené osvětové činnosti ze strany města Holešov.

Tabulka 17: Zájem o informační brožuru nebo přednášku k postupu při chemické havárii

Odpovědi	Počet	Procentuální zastoupení
Ano	102	73.4 %
Ne	20	14.4 %
nevím	17	12.2 %

(Zdroj: vlastní výzkum)



Graf 17: Zájem o informační brožuru nebo přednášku k postupu při chemické havárii

(Zdroj: Vlastní výzkum)

9.2 Soulad výsledků dotazníku s krizovým plánem ORP

Výsledky dotazníkového šetření ukazují na několik významných souvislostí s obsahem Krizového plánu ORP Holešov. Zatímco krizový plán podrobně vymezuje typy mimořádných událostí, včetně havárií s únikem nebezpečných chemických látek, a popisuje postupy složek IZS, výsledky dotazníku ukazují, že povědomí obyvatel o těchto aspektech je omezené.

V krizovém plánu je uveden systém varování a vyrozumění, včetně využití sirén a informačních prostředků. Přesto 23 % dotázaných nepozná signál „všeobecná výstraha“. Dalším zjištěním je, že většina respondentů neví, kde se nachází evakuační centrum, přestože je jeho existence a umístění součástí krizového plánu. Krizový plán rovněž počítá s distribucí ochranných prostředků, avšak více než tři čtvrtiny respondentů žádné takové prostředky doma nevlastní.

Na druhou stranu, pozitivním zjištěním je vysoká míra ochoty obyvatel dozvědět se více o správném postupu při chemické havárii – přes 73 % respondentů by uvítalo brožuru nebo přednášku. To je plně v souladu s cílem krizového plánu zvyšovat informovanost veřejnosti a podporovat preventivní výchovu obyvatel.

Výsledky dotazníku tak potvrzují, že Krizový plán ORP Holešov je po obsahové stránce komplexní a dobře zpracovaný, avšak jeho zásady a opatření nejsou dostatečně známé mezi obyvatelstvem. Z toho vyplývá potřeba zintenzivnit informování veřejnosti a zajistit, aby klíčové části krizového plánu byly prakticky známy a využitelné i běžnými občany.

10 Návrhy opatření

Na základě analýzy krizové připravenosti města Holešov a výsledků dotazníkového šetření mezi obyvateli lze formulovat konkrétní opatření, která mohou přispět ke zvýšení úrovně ochrany obyvatelstva při chemické havárii. Tato opatření reflektují jak teoretické poznatky z oblasti krizového řízení, tak praktické nedostatky, které byly identifikovány během výzkumu. Navrhovaná doporučení se soustředí především na posílení informovanosti obyvatel, zlepšení přístupu k důležitým informacím a praktické zvládání krizových situací.

Zvýšení informovanosti veřejnosti – Výsledky šetření ukázaly, že většina obyvatel města nezná přesné postupy při úniku nebezpečné chemické látky, neorientuje se v krizové komunikaci a často ani neví, kde se nachází evakuační centrum. Město by mělo proto realizovat pravidelné informační kampaně zaměřené na chování při chemické havárii. Vhodnou formou jsou letáky, brožury, krátká instruktážní videa na sociálních sítích nebo tematické přednášky na školách a pro veřejnost.

Zpracování srozumitelného výtahu z krizového plánu – Krizový plán ORP Holešov je odborný dokument určený primárně pro krizový štáb a složky IZS. Pro běžného občana je jeho obsah mnohdy nesrozumitelný a těžko dostupný. Doporučuji vytvořit stručný, přehledný a vizuálně zpracovaný výťah krizových opatření souvisejících s chemickou havárií. Tento materiál by měl obsahovat pokyny pro chování při úniku chemické látky, význam varovných signálů, seznam nouzových kontaktů, doporučené vybavení pro domácnost a mapu evakuačních míst v jednotlivých částech města.

Zavedení pravidelných cvičení pro občany – Jedním z účinných nástrojů zvyšování připravenosti obyvatelstva je praktický nácvik – například evakuace, improvizovaná ochrana dýchacích cest nebo ukrytí v budově. Taková cvičení by měla probíhat pravidelně a ve spolupráci se složkami IZS, místními školami, firmami a dalšími subjekty. Občanům by měly být srozumitelně vysvětleny základní kroky při chemické havárii a simulována reálná situace včetně aktivace varovného systému.

Zpřístupnění a aktualizace evakuačních plánů – Evakuační centra a trasy jsou obsaženy v krizovém plánu města, avšak nejsou dostatečně sdělovány veřejnosti. Doporučuje se zpřístupnit tyto informace online na webových stránkách města a doplnit

je např. o mapové nástěnky na veřejných místech. Občané by měli mít možnost se kdykoli seznámit s tím, kam a jak se mají v případě havárie přesunout.

Distribuce pokynů k improvizované ochraně dýchacích cest – Většina respondentů nemá doma žádné prostředky improvizované ochrany. Město by mělo připravit a distribuovat informační balíčky, které by obsahovaly návody, jak si rychle vyrobit ochranu dýchacích cest (např. roušky z textilu, filtry z PET lahví) a jak ochránit oči a pokožku. Tento materiál by měl být doplněn o seznam základního vybavení vhodného pro domácí krizovou výbavu.

Zlepšení krizové komunikace města – V krizových situacích je klíčové rychlé, srozumitelné a důvěryhodné informování obyvatel. Město by mělo využívat více komunikačních kanálů – např. SMS notifikace, mobilní aplikace, městský rozhlas, webové stránky i sociální sítě. Informace musí být aktuální a přístupné i pro seniory nebo osoby bez přístupu k internetu.

Zpracování typového plánu pro chemické havárie – Doporučuje se zpracovat speciální typový plán jako součást krizového plánu ORP Holešov, zaměřený výhradně na situace spojené s únikem nebezpečných chemických látek. Tento dokument by měl vzniknout ve spolupráci s odborníky z oblasti chemie, požární ochrany a integrovaného záchranného systému. Cílem je zefektivnit postupy řízení krizové situace, rozdělit role mezi zasahující složky a zajistit, že každý zúčastněný subjekt bude vědět, jak v dané situaci reagovat.

Navržená doporučení se proto zaměřují na zlepšení krizové komunikace, zvýšení dostupnosti evakuačních plánů, praktická cvičení, distribuci ochranných prostředků a osvětové aktivity. Cílem je, aby se krizové řízení v Holešově neomezovalo pouze na institucionální úroveň, ale aktivně zahrnovalo i samotné občany.

Zavedením těchto opatření může město významně zvýšit svou připravenost na případnou chemickou havárii a zároveň posílit důvěru veřejnosti v krizový systém. Praktická část této práce tak přináší konkrétní návrhy, které lze využít nejen v Holešově, ale i jako inspiraci pro další podobně situovaná města.

Závěr

Tato bakalářská práce byla zaměřena na problematiku ochrany obyvatelstva při úniku nebezpečných chemických látek ve městě Holešov. Cílem práce bylo zhodnotit aktuální úroveň připravenosti obyvatelstva a místních orgánů na takovou mimořádnou událost, analyzovat relevantní dokumenty a nástroje krizového řízení (zejména krizový plán ORP Holešov) a navrhnout konkrétní opatření vedoucí ke zvýšení bezpečnosti obyvatel. Tento cíl byl naplněn.

První část práce shrnovala teoretická východiska krizového řízení, ochrany obyvatelstva a specifik chemických havárií. Byly popsány základní pojmy, zákonné rámce i role jednotlivých složek integrovaného záchranného systému. Praktická část se zaměřila na město Holešov jako území obce s rozšířenou působností, na strukturu krizového plánu a na analýzu veřejného povědomí prostřednictvím dotazníkového šetření.

Z výsledků dotazníkového šetření vyplynulo, že většina respondentů má pouze částečné nebo žádné znalosti o tom, jak se zachovat při chemické havárii. Obyvatelé často neznají varovné signály, neví, kam se evakuovat, a chybí jim informace o možnostech improvizované ochrany. Naopak jako pozitivní výsledek lze uvést, že obyvatelé mají důvěru ve schopnosti města řešit krizovou situaci a většina z nich by uvítala informační podporu formou brožur či školení.

Na základě porovnání výsledků dotazníku s krizovým plánem ORP Holešov bylo konstatováno, že ačkoliv město disponuje nezbytnou dokumentací, je zřejmé, že obsah těchto dokumentů je pro veřejnost málo dostupný a nesrozumitelný. Dokumenty plní funkci zejména v rámci krizového štábu, nikoliv však z pohledu běžného občana. V práci byly navrženy konkrétní kroky, jak tento stav zlepšit – a to formou osvětových kampaní, praktických cvičení, distribuce informací, aktualizace a zpřístupnění evakuačních plánů nebo tvorby typového plánu pro chemické havárie.

Přínosem této bakalářské práce je nejen systematické zmapování stavu připravenosti města Holešov, ale především formulace praktických a využitelných doporučení pro zlepšení ochrany obyvatelstva. Výsledky mohou být využity jak vedením města Holešov, tak i složkami IZS či školami při plánování preventivních aktivit.

Z vlastního pohledu autora práce je problematika chemických havárií stále podceňována – především z hlediska informovanosti a edukace veřejnosti. V dnešní době, kdy existuje množství průmyslových provozů a přepravních tras s rizikem úniku chemických látek, by ochrana obyvatel neměla být vnímána pouze jako formální součást krizových dokumentů, ale jako aktivní a živý proces. Autor této práce věří, že navržená opatření mohou pomoci k lepší připravenosti obyvatel města Holešov i k posílení jejich důvěry v krizové řízení.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BARTLOVÁ, I. a PEŠÁK, M. *Analýza nebezpečí a prevence průmyslových havárií II: analýza rizik a připravenost na průmyslové havárie*. SPBI Spektrum. Červená řada. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2003. 138 s. ISBN 80-86634-30-2.
2. ČAPOUN, T. *Chemické havárie*. Praha: MV – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2009. 149 s. ISBN 978-80-86640-64-8.
3. HAVRÁNKOVÁ, R. *Klinická radiobiologie*. Praha: Grada, 2020. 184 s. ISBN 978-80-271-1349-1.
4. KOLEKTIV AUTORŮ. *Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skripta*. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015. 329 s. ISBN 978-80-86466-62-0.
5. KOTINSKÝ, P. a HEJDOVÁ, J. *Dekontaminace v požární ochraně*. SPBI Spektrum. Červená řada. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2003. 126 s. ISBN 80-86634-31-0.
6. KROUPA, M. *Chování obyvatelstva v případě havárie s únikem nebezpečných chemických látek: příručka pro orgány státní správy, územní samosprávy, právníkové osoby a podnikající fyzické osoby a obyvatelstvo*. Praha: Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2004. 46 s. ISBN 80-86640-23-X.
7. LACINA, P., MIKA, O. J. a ŠEBKOVÁ, K. *Nebezpečné chemické látky a směsi*. Brno: Masarykova univerzita, Centrum pro výzkum toxických látek v prostředí (RECETOX), 2013. 131 s. ISBN 978-80-210-6475-1.
8. PROCHÁZKOVÁ, D., BUMBA, J., SLUKA, V. a ŠESTÁK, B. *Nebezpečné chemické látky a chemické přípravky a průmyslové nehody*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2008. s. 418. ISBN 978-80-7251-275-1.
9. RICHTER, R. *Slovník pojmů krizového řízení*. Praha: Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2018. 156 s. ISBN 978-80-87544-91-4.
10. SKALSKÁ, K., HANUŠKA, Z. a DUBSKÝ, M. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I*. Praha: MV – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010. 54 s. ISBN 978-80-86640-36-5.
11. SMETANA, M. a KRATOCHVÍLOVÁ, D. *Havarijní plánování: varování, evakuace, poplachové plány, povodňové plány*. Brno: Computer Press, 2010. 166 s. ISBN 978-80-251-2989-0.
12. ŠENOVSKÝ, M., ADAMEC, V. a HANUŠKA, Z. *Integrovaný záchranný systém*. 2. vyd. Červená řada. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství (SPBI), 2007. 157 s. ISBN 978-80-7385-007-4.
13. ŠTĚTINA, J. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha: Grada, 2014. 584 s. ISBN 978-80-247-9153-1.
14. VILÁŠEK, J., FIALA, M. a VONDRÁŠEK, D. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2023. 198 s. ISBN 978-80-246-5092-0.
15. ZEMAN, M. a MIKA, O. J. *Integrovaný záchranný systém*. 1. vyd. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta chemická, 2007. 51 s. ISBN 978-80-214-3448-6.

Elektronické zdroje

1. ARNIKA. Amoniak (čpavek) [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://arnika.org/toxicke-latky/databaze-latek/amoniak-cpavek>
2. ARNIKA. Chlór [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://arnika.org/toxicke-latky/databaze-latek/chlor>
3. ARNIKA. Havárie v Sevesu a planetární meze znečištění [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://arnika.org/novinky/havarie-v-sevesu-a-planetarni-meze-znecisteni>
4. ČESKÁ TELEVIZE. Past pokroku: Smrtící mrak chemikálií zabil v Indii desítky tisíc lidí. A ubližuje dodnes [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/veda/past-pokroku-smrtici-mrak-chemikalii-zabil-v-indii-desitky-tisic-lidi-a-ublizuje-dodnes-5065>
5. ČESKO. Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030 [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/koncepce-oob-2025-2030-pdf.aspx>
6. EVROPSKÁ AGENTURA PRO CHEMICKÉ LÁTKY (ECHA). Výstražné symboly CLP [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://echa.europa.eu/cs/regulations/clp/clp-pictograms>
7. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR. Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skripta [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: https://www.krizport.cz/system/files/files/download/skripta-oob-a-kr_2015.pdf
8. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR. Dekontaminace nebezpečných chemických látek [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dekontaminace-nebezpecnych-chemickych-latek.aspx>
9. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR. Varování obyvatelstva v České republice [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/varovani-obyvatelstva.aspx>
10. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR. Sirény [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/sireny.aspx>
11. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR. Havarijní plánování [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/havarijni-planovani.aspx>
12. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR. Jednotný systém varování a vyrozumění [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/jednotny-system-varovani-a-vyrozumeni.aspx>
13. MINISTERSTVO VNITRA ČR. Krizová komunikace [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/krizova-komunikace.aspx>
14. MINISTERSTVO VNITRA ČR. Metodika tvorby havarijních a krizových plánů [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/metodika-tvorby-havarijnich-a-krizovych-planu.aspx>
15. MINISTERSTVO VNITRA ČR. Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2030 [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/koncepce-ochrany-obyvatelstva-do-roku-2030.aspx>
16. MINISTERSTVO VNITRA ČR. Krizové řízení [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/krizove-rizeni.aspx>
17. MINISTERSTVO VNITRA ČR. Vnitřní bezpečnost – Modul E [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/vnitri-bezpecnost-modul-e.aspx>
18. MĚSTO HOLEŠOV. Oficiální stránky města Holešov [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://www.holesov.cz/>

19. MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 8. Chemické a technologické havárie [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://www.praha8.cz/Chemicke-a-technologicke-havarie.html>
20. OLOMOUC.eu. Ochrana obyvatelstva [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://www.olomouc.eu/ochrana-obyvatelstva>
21. SDH ÚJEZD NAD LESY. Prevence – varovné signály [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://www.sdh-ujezdnadlesy.cz/varovne-signaly/>
22. ROVS. Zásady pro poskytování první pomoci při expozici chemickým látkám [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://www.rovs.cz/zasady-prvni-pomoci-pri-expozici-chemickym-latkam/>

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Nařízení vlády č. 462/2000 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací. [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-502>
2. ČESKO. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>
3. ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>
4. ČESKO. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení (krizový zákon). [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>
5. ČESKO. Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví. [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-258>
6. ČESKO. Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách. [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-372>
7. ČESKO. Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti. [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-412>
8. ČESKO. Zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií. [online]. [cit. 2025-05-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-59>

Seznam zkratek

ADR	Evropská dohoda o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí
CLP	Classification, Labelling and Packaging (Nařízení EU o klasifikaci, označování a balení látek a směsí)
ČOV	Čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSAD	Československá automobilová doprava
DSZO	Dopravní společnost Zlín-Otrokovice
EU	Evropská unie
GHS	Globálně harmonizovaný systém klasifikace a označování chemikálií
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
KOPIS	Krajské operační a informační středisko
KŠ	Krizový štáb
MOPAS	Mobilní opěrný a pomocný systém
NCHL	Nebezpečná chemická látka
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
ORP	Obec s rozšířenou působností
PČR	Policie České republiky
SEVESO	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/18/EU o kontrole nebezpečí závažných havárií s přítomností nebezpečných látek.
SMS	Short Message Service (textová zpráva)
SPS	Stálá pracovní skupina
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1: Věkové rozložení respondentů.....	53
Tabulka 2: Vzdělání respondentů.....	54
Tabulka 3: Bydliště respondentů dle částí města Holešov.....	55
Tabulka 4: Povědomí o integrovaném záchranném systému (IZS)	56
Tabulka 5: Znalost signálu „všeobecná výstraha“	57
Tabulka 6: Tísňová volání při chemickém úniku.....	58
Tabulka 7: Vnímání přítomnosti rizikového objektu ve městě Holešov.....	59
Tabulka 8: Konkrétní objekty vnímané jako potenciální riziko chemické havárie	60
Tabulka 9: Znalost postupu při úniku nebezpečné chemické látky	61
Tabulka 10: Prvotní reakce při úniku nebezpečné chemické látky.....	62
Tabulka 11: Subjektivní pocit informovanosti o chování při chemické havárii	63
Tabulka 12: Účast respondentů na cvičení nebo školení k chemické havárii.....	64
Tabulka 13: Znalost umístění evakuačního centra.....	65
Tabulka 14: Důvěra v připravenost města Holešov na chemickou havárii.....	66
Tabulka 15: Náзор na potřebu větší informovanosti obyvatel o postupu při chemické havárii.....	67
Tabulka 16: Vybavenost obyvatel ochrannými prostředky dýchacích cest	68
Tabulka 17: Zájem o informační brožuru nebo přednášku k postupu při chemické havárii.....	69
Graf 1: Věkové rozložení respondentů	53
Graf 2: Vzdělání respondentů	54
Graf 3 Bydliště respondentů dle částí města Holešov.....	55
Graf 4: Povědomí o integrovaném záchranném systému (IZS)	56
Graf 5: Znalost signálu „všeobecná výstraha“	57
Graf 6: Tísňová volání při chemickém úniku	58
Graf 7: Vnímání přítomnosti rizikového objektu ve městě Holešov	59
Graf 8: Konkrétní objekty vnímané jako potenciální riziko chemické havárie	60
Graf 9: Znalost postupu při úniku nebezpečné chemické látky	61
Graf 10: Prvotní reakce při úniku nebezpečné chemické látky.....	62
Graf 11: Subjektivní pocit informovanosti o chování při chemické havárii.....	63
Graf 12: Účast respondentů na cvičení nebo školení k chemické havárii.....	64
Graf 13: Znalost umístění evakuačního centra.....	65

Graf 14: Důvěra v připravenost města Holešov na chemickou havárii	66
Graf 15: Názor na potřebu větší informovanosti obyvatel o postupu při chemické havárii	67
Graf 16: Vybavenost obyvatel ochrannými prostředky dýchacích cest.....	68
Graf 17: Zájem o informační brožuru nebo přednášku k postupu při chemické havárii	69
Obrázek 1: Elektronická siréna	24
Obrázek 2: Rotační siréna	25
Obrázek 3: Místní informační systém	25
Obrázek 4: Všeobecná výstraha	26
Obrázek 5: Zkouška sirén.....	27
Obrázek 6: Požární poplach	27
Obrázek 7: Mapa správního obvodu ORP Holešov	46

Přílohy

Příloha 1: Dotazník

Zdroj: Vlastní

Dobrý den,

obracím se na Vás s žádostí o vyplnění anonymního dotazníku, který je součástí mé bakalářské práce na téma:

„Ochrana obyvatel v případě vzniku mimořádné události spojené s únikem nebezpečné chemické látky na území města Holešov.“

Dotazník se zaměřuje na informovanost a připravenost obyvatel města Holešov v situaci chemické havárie. Výsledky budou využity výhradně ke zpracování praktické části mé bakalářské práce a pomohou navrhnout konkrétní opatření ke zlepšení krizové připravenosti.

Vaše odpovědi jsou zcela anonymní a vyplnění dotazníku Vám zabere jen několik minut. Předem děkuji za Váš čas a spolupráci!

Martin Schlehr

student Vysoké školy evropských a regionálních studií

Otázka 1: Jaký je Váš věk?

- a) méně než 18 let
- b) 18–30 let
- c) 31–50 let
- d) 51–70 let

Otázka 2: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) základní
- b) střední odborné vzdělání s výučním listem
- c) střední odborné vzdělání s maturitou
- d) vysokoškolské

Otázka 3: V jaké části města Holešov bydlíte?

Otázka 4: Máte povědomí o tom, co je Integrovaný záchranný systém (IZS)?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

Otázka 5: Poznáte, jak zní signál „všeobecná výstraha“?

- a) kolísavý tón po dobu 140 sekund
- b) přerušovaný tón po dobu 60 sekund
- c) nepoznám

Otázka 6: Na jaké číslo byste volal/a v případě zjištění chemického úniku?

- a) 150
- b) 155
- c) 158
- d) 112
- e) nevím

Otázka 7: Myslíte si, že se v Holešově nachází objekt, který by mohl být zdrojem chemické havárie?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

Otázka 8: Pokud ano, který konkrétní objekt máte na mysli?

Otázka 9: Víte, jak se zachovat při úniku nebezpečné chemické látky?

- a) ano, mám přehled
- b) částečně
- c) vůbec ne

Otázka 10: Které z následujících opatření byste provedl/a jako první?

- a) zavolal/a složky IZS
- b) ukryl/a se v budově a utěsnil/a okna
- c) odešel/a směrem proti větru

Otázka 11: Považujete se za dostatečně informovaného/informovanou o tom, jak se chovat při chemické havárii?

- a) ano
- b) ne
- c) nejsem si jistý/á

Otázka 12: Účastnil/a jste se někdy cvičení nebo školení týkajícího se ochrany při chemické havárii?

- a) ano
- b) ne
- c) nejsem si jistý/á

Otázka 13: Věděl/a byste, kde se nachází evakuační centrum pro Vaši část města?

- a) ano
- b) ne
- c) tuším přibližně

Otázka 14: Věříte, že město Holešov je schopno adekvátně reagovat na chemickou havárii?

- a) určitě ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) určitě ne

Otázka 15: Mělo by podle Vás město více informovat občany o postupu při chemické havárii?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

Otázka 16: Vlastníte doma prostředky improvizované ochrany dýchacích cest?

- a) ano
- b) ne
- c) pouze částečně

Otázka 17: Měl/a byste zájem o informační brožuru nebo přednášku o postupu při chemické havárii?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím